mokslas menas literatūra

DRAUGAS
ANTROJI DALIS / 1976 METAI
RUGSĖJO MĖN. 4 D. / SEPTEMBER 4, 1976
PART TWO — Nr. 209 (36)

Šiame numery

Kai akys ir širdis džiaugiasi.
Pokalbis su dailininku
Vytautu Kasiuliu.
Jono Aisčio, Bernardo Brazdžionio
ir Kazio Bradūno eilėraščiai.
Lietuvių kalbininkams skirtas vakaras.
Mirė "numitintos" teologijos
pradininkas Rudolf Bultmann.
Išleidžiami prof. Antano Salio raštai.
Nauji leidiniai.
Spygliai ir dygliai.

Ada Korsakaitė-Sutkuvienė

Piešinys Penktosios lietuvių tautinių šokių šventės leidinio viršeliui

Kertinė paraštė

Kai akis ir širdis džiaugiasi

Kadaise poetas Jonas Aistis nuostabiame savo eilėrašty "Ratelis" rašė:

Taip dainuodami ėjo ratelį
Viso kaimo subėgę vaikai.

Eilutėse tiesiog atsišaukia rytojaus dienos nuotaika Chicagoje, kada milžiniškoje Tarptautinio amfiteatro arenoje eis ratelį visos lietuviškosios išeivijos vaikai — laisvojo pasaulio lietuvių jaunimas, skambės gyvoji, lietuviškoji jaunystė. Tiesa, ratelį eis jau ne kaimo vaikai. Kone visi jie yra ne apdainuoto lietuviškojo sodžiaus, o viso pasaulio didžiųjų miestų augintiniai. Bet tai ir yra vienas mūsų išeivijos stebuklų, kad per tiek dešimtmečių ir tokioje svetimoje aplinkoj gimė ir užaugo naujos kartos, kurioms anas Aisčio apdainuotasis ratelis dar daug reiškia. Vien tik tas įspūdis, kad mūsų yra daug, yra dar tūkstančiai, kurie sukasi lietuviškos melodijos ritmu, ne vienai širdžiai nubrėš lemiamą kryptį visam gyvenimui. Milžiniškoje ir bendroje tautinio džiaugsmo demonstracijoje ir jaunimui, ir senimui dvasia apsikrauna jėga, stimuliuojančia iki sekančio karto. Ir, Dieve, duok, kad tų "sekančių" būtų dar daug.

Apgaudinėtume save, tardami, kad rūpesčių nėra ir kad ateityje viskas visada eis kaip sviestu patepta. Daug geriau yra, kada pavojai iš anksto pramatomi, jiems pasiruošiama ir jie nugalimi. Štai, šokių šventes vis dar suorganizuojame, galima sakyti, pagal planą. O su nemažiau reikšminga dainų švente jau taip nėra. Tradicija jau sulaužyta. Dvi pastarosios šokių šventės įvyksta pagrečiui. O į jų tarpą turėjo gi įsiterpti dainų šventė. Bet... jos jau nebuvo. Reiškia, lietuviškoji daina, lietuviškasis balsas jau pailso. O jeigu pails, ir kojos?

Bet vis tiek stebuklais reikia tikėti. Lietuvių tautos istorijoje jų yra buvę tiek ir tiek. Juk ir lietuvių tautos prisikėlimas kone iš karsto devynioliktame šimtmetyje jau pagraban susirinkusiems kaimynams buvo tikras stebuklas. Tad ir išeivijoje dar tikėkim ne vien tik lietuviškojo šokio amžinumu, bet ir lietuviškosios dainos prisikėlimu naujose jos šventėse.

Suprantama, lietuviškasis šokis yra smagiausia ir, galima sakyti, lengviausia pastanga lietuviškojo kelio kryptyje. Džiaugdamiesi šokančių jaunimu, raginkime vis dėlto jį nenuvertinti savo jėgų, nebijoti ir sunkesnio užmojo, kur reikia duoti darbo ne vien kojoms ,bet ir galvai, o, linksmai tariant, ir liežuviui. Čia turime minty lituanistines mokyklas, lietuvių kalbos kursus gyvenamų kraštų universitetuos, lietuviškos spaudos, knygų bei žurnalų skaitymą, jungimąsi į chorus, dramos sambūrius ir aplamai į lietuviškąsias organizacijas bei visuomeninę, kultūrinę veiklą ir lituanistines — baltistines studijas.

Pašokti lietuviškus šokius, net surengti jų grandiozines šventes okupantas dar leidžia ir Lietuvoje. Bet tenai aukštosiose mokyklose — universitete disertacijos jau turi būti rašomos ir įteikiamos rusų kalba, valdžios posėdžių kalba — rusų kalba, įmonių administracinė ir susirašinėjimų kalba jau brukama vien tik rusų, Lietuvos istorijos studijos ir knygos jau neįmanomos be faktų falsifikavimo, kraštotyrinė veikla ribojama beveik vien partijos istorija. Ir visas tas kreivasis veidrodis vežamas ir kišamas Vakarų pasaulio naivuoliams.

Tokioje situacijoj ir šiandien šokančiam mūsų jaunimui, be abejo, yra aišku, ką jis čia dar turėtų daryti šalia taipgi būtino pramoginio šokio. Spalvinga ir didele džiaugsmo demonstracija minime Amerikos dviejų šimtų metų laisvės jubiliejų, drauge atkreipdami Amerikos dėmesį ir į lietuvių tautą, šiandien ryštingai kovojančią dėl savo nepriklausomybės. O šioje kovoje pasitikim savo jaunimu: šokančiu, dainuojančiu, dirbančiu, studijuojančiu ir kovojančiu dėl savo tėvų žemės ir dėl savo tautos laisvės visose sudėtingo gyvenimo srityse.

k. brd.

Pokalbis su dailininku Vytautu Kasiuliu

Jo kūrybos kelias. Europos ir Amerikos menas. Religinės temos Prancūzijoje ir jo paties kūryboje. Apie M. K. Čiurlionio parodą ir O. V. Milašiaus paminklą Paryžiuje.

Gausių meno lobių dail. Vytautas Kasiulis atgabeno iš už Atlanto okeano į parodą Chicagoje, Čiurlionio galerijoje. Po parodos atidarymo rugpiūčio 27 d. grupė čikagiečių buvo sukviesta pasikalbėti su svečiu menininku. Dalyvavo dail. Adolfas Valeška, red. Kazys Bradūnas, dail. Marija Ambrozaitienė, kun. J. Prunskis, visi susimetę į kambarį Jaunimo centro vadovo kun. Algimanto Kezio, S. J., kuris pokalbį filmavo ir įrašė į juostelę.

Pokalbį pradėjo Bradūnas:

— Malonu mums su svečiu pasikeisti mintimis ir jas paskiau perduoti "Draugo" skaitytojams. Malonu, kad mūsų talentingas dailininkas taip iškilo Paryžiuje, o dabar atvyko su savo vertinga paroda. Ar kartais neima pagunda ir pačiam į šį kontinentą persikelti.

Kasiulis: Prie Europos mane pririša ta meniška atmosfera, kurią galima rasti Paryžiuje. Kai pasiekiau tą miestą, neturėjau ko valgyti, kalbos nemokėjau. Gavau sargo tarnybą su savaitiniu atlyginimu 15 dol. Nebuvo iš ko buto nusisamdyti. Visą dieną vaikščiodavau Paryžiaus gatvėmis, tūnojau meno muziejuose. Galėdavau nusipirkti ilgą prancūziškos duonos kepalą, silkių, taip ir gyniausi nuo bado, nueidamas atsigerti prie miesto įtaisyto šaltinėlio, kur grupuodavosi ir didmiesčio valkatos. Jie net ėmė mane pažinti ir savo rankose laikomą butelį į mano pusę pasukti, rodydami draugiškumą... Tai buvo sunkios dienos, bet turiningos savo medžiaga stebėjimui.

Įsirašiau į meno mokyklą. Ne tiek studijuoti, kiek gauti kortelę papigintam maistui. Bet kartu galėjau stebėti ir kaip ten studijos vyksta. Klasės didelės. Ateina profesorius kokį kartą savaitėje. Pasako "bonjour", pavaikšto po klasę, pasidairo ir — "Au revoir". Studentai ėmė klausti: "Kaip mes išmoksime mokykloje, kad nieko nemokinate?". Profesorius jiems paaiškino: "Eikite į gatvę. Stebėkit. Ten išmoksit". Tai beveik anekdotiškas pasakymas, nebūtinai charakterizuojąs Prancūzijos meno mokyklas, bet iš kitos pusės tai vadinamoji "Ecole de Paris", kurią man Paryžiaus gatvėse teko gerai išeiti.

Valeška: Yra dar kitas meno studijų metodas, kai profesorius daugiau stebi gabesniuosius ir priverčia juos dirbti. Pastebėjęs talentus, jų nuoširdų susidomėjimą menu, jiems padeda, o kurie nesugeba, nenori dirbti — nėra prasmės su jais nė gaišti. Juk ir studijas išėjusių Chicagos Dailės institute daugelis vėliau dingsta, nueidami tarnauti į raštines ar kitas įstaigas.

Kasiulis: Ta Paryžiaus gatvių mokykla nėra tik juokas. Atminkime, kad prie Notre Dame, o ir kitose vietose, yra daug dailininkų, kurie tapo atvirame ore. Labai galima į juos prisižiūrėt, pasimokyt. Apskritai, diplomas nėra lemiamas dalykas. Niekas manęs diplomo nėra klausęs. Žiūri, ką sugebi. Geresnius kūrinius perka, parodydami pripažinimą ir kūrėjui sukeldami naują entuziazmą.

Valeška: Berods, meno komisaras Jardot, ar kaip ten jo pavardė, pasakė, kad dabar parancūzai žiūri kitaip į dailininką. Seniau atvažiuoja bet kurio krašto dailininkas, jis šiltai priimamas,

(Nukelta į 2 psl.)

Ratelis

JONAS AISTIS

Atskaitoj žibutės kalės,
O dar juodo, dar pilko laukai,
Bet dainuodami ėjo ratelį
Viso kaimo subėgę vaikai.

Mergaičių spalvingi rūbeliai
Ir džiaugsmingai padrikę plaukai, —
Taip dainuodami ėjo ratelį
Viso kaimo subėgę vaikai.

Po berželiais vienmarškiais, plikais
Sutingęs pavasaris kelias
Ir ateina mieguistas laukais,
Kur daiuodami eina ratelį
Viso kaimo subėgę vaikai.

Šventės pasveikinimas

KAZYS BRADŪNAS

Girdžiu švento šokio taktą —
Tuo pačiu plaka širdis.
Regiu vainikuotą kaktą.
Dega ugnis.

Ten dievai, drauge ir žmonės
Sukasi liepsnose!
Ir jų žemės kelionė,
Pavirtusi dvasia,

Tirpsta į jauną kraują
Pasakos balta puta.
Sveiki! Amžinybę ragauja
Gyvoji tauta.

POKALBIS SU DAILININKU VYTAUTU KASIULIU

(Atkelta iš 1 psl.)

proteguojamas. Dabar jau kyla lyg savotiškas nacionalizmas prancūzuose, proteguojant pirma savuosius. Ar taip ir yra iš tikro?

Kasiulis: Taip. Prancūzai neteko kolonijų. Suvažiavo daug žmonių iš jų valdytų kraštų. Tai sudarė savotišką krizę. Prancūzai linkę truputį lyg gintis nuo svetimų ir daugiau globoti savuosius. Dabartinėse sąlygose gal tai ir normalu.

Bradūnas: Tai atrodo, kad Jus menininku daugiau padarė pats Paryžius, negu jo meno mokyklos. Kaip buvo pastebėtas Jūsų talentas ir kaip iš gatvių persikėlėt į galerijas?

Kasiulis: Kartą nutapiau gerėlesnį paveikslą. Taip sau. Gavau kvietimą nueit pažiūrėt vienos parodos. Nueinu, kabo tas mano paveikslas. Kitą dieną atėjes į mūsų įstaigą korespondentas ėmė teirautis, kur yra dailin. Kasiulis. Įstaigos vedėjas jam pareiškė, kad dailininko tai čia jis nežino, bet yra toks sargas Kasiulis. Korespondentas pasikalbėjo, "Time" įdėjo spalvotą kūrinio foto, mano nuotrauką. Po to jau atėjo viena galerija, kita, prašė pasirašyt sutartį su jomis. Su viena Londono galerija pasirašiau sutartį, gerai neįsiskaitęs. Pasirodė, kad sutartis dvidešimčiai metų. Kai pradėjo Paryžiaus galerija kalbint, parodžiau tą angliška sutartį. Jie pareiškė, kad ta sutartis Prancūzijoje nesuvaržo, ir aš gavau gausiai užsakymų, nemažai religinėmis temomis. Tas pirmasis mano galerijon patekęs paveikslas buvo kaip tik religinė kortelė. Tiesa, Paryžiuje, apskritai Prancūzijoje, yra apie 20,000 dailininkų, ir prasimušti ne taip jau lengva.

Bradūnas: Čia beveik visi dailininkai buvo pasukę į abstrakto kūrybos eksperimentus. Pas Jus to nematyti, Jūs nė nežvilgterėjote į tą pusę... Kodėl?

Kasiulis: Surasdamas šį savo stilių, suradau save. Tai mano kūrybinės išraiškos kelias. Pati pradžia buvo dar gimnazijos suole, kada pasidėję metalinį pinigėlį, ji apdengę popieriumi, bukuoju pieštuko galu braukydami, išgaudavome tokį lyg negatyvą, o paskiau tik belieka jungti atskiras dalis. Tai man davė idėją. Negaliu tvirtinti, kad jau, šiuo keliu eidamas, esu pasiekęs tobulybės. Dar yra galimybių šį stilių vystyti, ir tai yra mano uždavinys. Gimnazijoje šioje srityje gavęs užuominas, tą idėją tobulinau Freiburge, o ypač Paryžiuje.

Prunskis: Jūs suminėjote, kad pirmas Paryžiaus galerijon patekęs kūrinys buvo religine tema. Ir tai padėjo Jums prasiskinti kelią į pasisekimą. Koks apskritai dabar susidomėjimas religinėmis meno temomis Prancūzijoje?

Kasiulis: Religinių temų prancūzų dailininkai nesibaido. Jos randa vietos jų dabarties kūryboje. Man pačiam religinis paveikslas visada prie širdies. Juk beveik visa mūsų liaudies kūryba yra religinė — smūtkeliai, kryželiai. Kai tėvynės netekome, mumyse tokios kūrybos ilgesys dar labiau sustiprėjo. Mes perėjome per tiek liepsnų, per tiek kraujo ir išlikome todėl, kad Kažkas mus saugojo. Aš mokiausi marijonų gimnazijoje, ir nuo moksleivio suolo religija man yra pasidariusi svarbus veiksnys gyvenime. Giliai man yra įsmigęs pasakymas: talentas, kurį turi, yra Dievo dovana ir nesididžiuok, priskirdamas sau, ką gavai iš Tenai.

Prunskis: Jūsų šioje parodoje yra dar daugiau kūrinių religinėmis temomis, negu anksčiau. Ar tai atskleidžia Jūsų didesnius išgyvenimus ta kryptimi, ar kurdamas Jūs turite minty ir tai, kas žiūrovus daugiau gali dominti?

Kasiulis: Ne. Publikos norai čia neturi lemiamos reikšmės. Kūriniuose išsilieja mano išgyvenimai.

Valeška: Meno srity, gal nors iš dalies, posakis, kad religija yra opiumas, turi dalį tiesos, ir tai ta prasme, kad dailininkas, paragavęs tos srities kūrybos, yra imamas nešti lyg svaigulio ta kryptimi. Kai teko dekoruoti Šv. Filomenos bažnyčią Chicagoje, turėjau talkininką dail. Bakį. Jis nebuvo kūręs religinių kūrinių, bet, čia pradėjęs, taip įsismagino, kad dabar su jais nebesiskiria. Žinau vieną New Yorko žydą, komunistą. Jis buvo paprašytas sukurti ką nors religinio dekoruojamai sinagogai. Jis skaitė Šv. Raštą, surado tiek temų, kad dabar ta kryptimi kuria. Religinių temų turtingumas toks didelis, kad, kas jų paragauja, nebesiskiria su jomis.

Bradūnas: Impresionizme, abstraktę religinė tema buvo beveik dingusi, o kaip dabar moderniesiems, ar ji dar tebeegzistuoja?

Kasiulis: Religinio meno problema plačiai egzistuoja, ypač jaunuosiuose dailininkuose, tik vis reikia surasti tinkamą formą. Religinis siužetas yra daug rimtesnis, negu kiti. Jam reikia ir daugiau pasiruošti.

Prunskis: Jūs daug laimėjote, surades savo stilių, kuris daugeli patraukia savo savitumu, raiškumu. Bet, džiaugiantis tuo laimėjimu ir prie jo pasiliekant, ar nėra pavojaus likti monotonišku, prarasti įvairumą, kurio žiūrovas visada ilgisi?

Kasiulis: Prie šio stiliaus mane riša jaunatvės romantika. Ir šiam stiliuje dar galima gana plati pažanga. Prie jo noriu ir pasilikti. Pagaliau jau ir mano vyresnis amžius nėra paskatas daryti naujų eksperimentų.

Valeška: Stilius tai dailininko veidas. Apie 90 proc. dailininkų pasilieka prie savo surasto stiliaus, ir mes net po šimtmečių iš stiliaus galime atpažinti, kieno buvo sukurtas atrastas užsimetęs paveikslas.

Kasiulis: Imkime tokią meno garsenybę kaip Cézanne. Jis pamėgo piešti obuolius ir prie tos temos ilgai pasiliko, įnešdamas daug kūrybinio naujumo. Jo tie kūriniai surinkti, net atidarytas muziejus, pavadintas Obuolių žaismu: Jeux de Pomme.

Bradūnas: Nesutikčiau su nuomone, kad dailininkas turi keistis. Atrasti savo aš, tai didžiausias atradimas. Tik dar nesubrendęs dailininkas blaškosi. Tegu ir Kasiulis savo antrojo Aš nebeieško. Jis jau yra save atradęs.

Kasiulis: Ne vien svarbu save atrasti, bet ir reikiamą aukštumą išvystyti. Čia gi kūrybines pastangas galima tęsti iki begalybės, kol tik Dievas leis gyventi.

Valeška: Kasiulis profesoriavo, kai ryžosi važiuoti į Paryžių. Tada dar buvo kenčiamos sunkios karo pasekmės. Sakiau jam — blogas laikas išvykti, Paryžius badauja. Jis pasakė — man nesvarbu. Turiu važiuot. Ten jis tikėjosi išsiskleisti, ir nesuklydo.

Bradūnas: Kas dabar naujausio meno pasaulyje Europoje? Ar sukama į neišvaikščiotus kelius, ar krypstama į kuo nors atnaujintus senuosius.

Kasiulis: Niekas, nei seni, nei jauni nenori sukti į senuosius kelius — būtų kartojimasis. Ieško naujų. Bet ar atras? Kai kurie gal paklaidžioję vėl grįš į tą pati tašką. Pagaliau, apie visą Europos meną gal aš būčiau ir per mažas sprendimus daryti.

Ambrozaitienė: Parodoje yra ir Kasiulienės paveikslų. Ką apie jos kelią į dailininkes galėtumėte pasakyti?

Kasiulis: Linksmai šnekant, tai nelabai švarus dalykas: pastebėjau, kad dingsta mano popierius, dažai. Kas čia, sakau, nukniaukia. Teiravausi sūnaus. Jis atsakęs, kad, kaip architektui, jam tokie dalykai nereikalingi. Jo darbas — braižiniai. Beieškodamas dingstančių dalykų, radau kampe krūvą paveikslų, jų tarpe ir gerų. Tai buvo žmonos darbai. Jai tariau: "Na, sukuri biški iš savęs, biški iš manęs, bet išeina ir neblogų dalykų". Išstatėme galerijon ir jos paveikslų. Nupirko. Tai sukėlė jai entuziazmą dirbti. Kai aš nupiešiu — jai parodau. Ji būna mano pirmas kritikas. Kai ji nupiešia man parodo. Pasakome kits kitam, kas atrodo negerai. Buvo problema ir dėl jos vardo. Jei į galeriją eis paveikslai Kasiulis ir vėl Kasiulis — negerai. Ėmėme kombinuoti iš jos vardo: Bronė, Bronytė. Prancūzai nelabai ištaria raidę "r". Tai išėjo Bonite. Tuo vardu dabar ji ir reiškiasi meno pasauly, tuo ir Chicagos parodoje jos paveikslai atžymėti.

Valeška: Lietuvio dailininko padėtis tremtyje yra gana tragiška. Pats turi priedangą — Prancūzija. New Yorko parodose eini kaip dailininkas iš Prancūzijos. Mes čia to neturime. Buvo atsitikimas, kad buvo daroma religinio meno paroda su tokiu nacionaliniu atspalviu. Nebuvo patogu mums kur nors įsilieti. Pvz. aš — čia nėgimęs, čia meno mokyklos nebaigęs. Kai kuriais atžvilgiais ir meno pasauly mes tampame beteisiais, bent be nacionalinės globos. Šitokioje padėtyje mes galėtume drąsiau eiti kaip lietuviai dailininkai. Pvz. suorganizuoti lietuvių dailininkų parodą religinėmis temomis. Ji rastų vietos Vatikano galerijose, o taip pat ir įvairiuose katalikų universitetuose, kurie turi savo galerijas. Būtų galima surasti kontaktą su dvasininkija ir plačiau mūsų grupei pasireikšti. Tokia paroda dailininkams būtų naudinga ir tautiniu atžvilgiu. Ar Europos lietuviai dailininkai tam pritartų?

Kasiulis: Tam reikalui kandidatų iš lietuvių dailininkų netrūktų, bet reikia surasti, kas tą užmojį organizuotų.

Valeška: Branduolį galėtume sudaryti mes, lietuviai dailininkai Amerikoje, o paskiau perkelti ir į Europą tokia specifine tema. Su ja lengviau pralįsti. Mūsų religinis menas yra stiprus. Tuo būdu padarytume prasminga tautinę demonstraciją.

Kasiulis: Jūs darėte užuominų, kad ir amerikiečiuose reiškiasi nacionalizmas. Jei eisite lietuvių vardu, ar nesusilauksite priekaištų?

Valeška: Vis dėlto amerikiečiams lemiamas dalykos tas, kokie kūrybos rezultatai.

Bradūnas: Sunku laukti, kad šiame sumanyme Europos lietuviai dailininkai imtųsi iniciatyvos, bet, jei kas šia kryptimi bus čia suorganizuota, jie ranka į tai, tur būt, nenumos.

Svarstant mūsų reprezentavimą meno centruose, prisimintina, kad Maskvoje buvo suruošta Čiurlionio kūrybos paroda, minint jo gimimo šimtmetį, ir ta paroda susilaukė didelio pasisekimo. Buvo kalbų apie tokios parodos perkėlimą į Paryžių. Kaip ją ten sutiktų?

Kasiulis: Klausimas komplikuotas. Čiurlionio kūryba Paryžiuje būtų susilaukusi didelio susidomėjimo* anksčiau. Dabar ji būtų lyg kiek pavėluota ir, abejoju, ar Čiurlionis būtų ten labai šiltai priimtas.

Valeška: Berods apie 1935 m. meno istorikas J. Baltrušaitis buvo nuvežęs Čiurlionio paveikslų į Paryžių. Susilaukė taipgi atgarsio, kad reikalas būtų pavėluotas jo parodą ruošti. Bet su menu būna ir taip kaip su liaudies menu. XVIII šimt. akademikai nepripažino liaudies meno. Kada Picasso pradėjo įvesti primityvą, tada ir kituose sluoksniuose atsirado daugiau susidomėjimo liaudies menu. Dabar mene vyksta ieškojimas. Labai gali kas susidomėti ir Čiurlionio genijumi.

Kasiulis: Tikram menui niekada nėra pavėlavimo. Bet ar kritikai supras? Tačiau čia jau būtų jų nusikaltimas.

Ambrozaitienė: Jaunoji karta nori grįžti į simbolizmą. Gal kaip tik ji susidomėtų.

Bradūnas: Turint minty tuos "pavėlavimus", kaipgi paaiškinti Čiurlionio parodos pasisekimą Maskvoje. Stovėjo eilės, lyg būtų atsidariusi laisvai parduodamų automobilių krautuvė.

Valeška: Rusai pergyvena depresiją. Juos kamuoja socialistinis realizmas. Jiems naujiena, kad šitokiame režime rodomi tokie dalykai kaip Čiurlionis. Antros okupacijos metu vienas kultūros ministeris Stalino laikais siūlė visai anuliuot Čiurlionį. Girdi, per daug jis mistikas. Sušaukė dailininkų susirinkimą. Išdėstė. Bet dailininkai nė vienas nieko nepasakė ir išsiskirstė. Ministeris suprato, kad priešintis bijojo, o pritarti nematė pagrindo. Čiurlionis išliko — nebuvo galima jo likviduoti.

Man dar viena mintis neduoda ramybės. Mes turime išsaugoti savai tautai savus kūrybingus žmones. Dabar Milašių savinasi lenkai, ir prancūzai, o jeigu mes taip Fontenebleau, kur Milašius gyveno ir palaidotas, pastatytume jam paminklą, pažymėdami, kad tai lietuviui kūrėjui. Juk jis buvo Lietuvos įgaliotas ministeris, pats sakėsi esąs lietuvis. Reikia tai kuo ypatingiau atžymėti. Milašiaus draugijoje yra lietuviams palankių narių ir jie apramintų nepritariančius lenkų ir prancūzų balsus. Gal reikėtų tam paminklui kokių 10,000 dolerių, bet mes juk prageriam šimtus tūkstančių (Čia Kasiulis įnešė truputį humoro, tardamas, kad pravalgom dar daugiau).

Bradūnas: Malonu, kad svečias surengė savo parodą Chicagoje. Daug kas čikagiečiams gali pavydėti. Ar nemano dailininkas parodą surengti ir kitose didesnėse lietuvių kolonijose?

Kasiulis: Turėjau pričš kelerius metus parodą Toronte. Pardaviau daugiau paveikslų, negu buvau išstatęs: kai kurie užsakė jiems naujai sukurti panašiomis temomis. Važiuosiu dar į New Yorką ir ten pasitarsiu su galerija apie parodos galimybes. Mano parodose dabar apie pusė kūrinių religinėmis temomis, kita pusė kitomis.

Bradūnas: Esame dėkingi dailininkui už šį pasikalbėjimą. Dėkingi ir už parodą. Ji suruošta geru laiku: daug lietuvių iš įvairių kolonijų suvažiuoja į šokių šventę ir turės progos parodą aplankyti. Kasiulio ir ponios kūriniais pasigėrėti ir jų įsigyti.

Juozas Prunskis

Vytautas Kasiulis — Moteris su gitara

Bronė Kasiulienė — Gėlės

Vytauto Kasiulio ir Bronės Kasiulienės parodos atidarymas M. K. Čiurlionio galerijoj, Jaunimo centre, Chicagoje, š. m. rugpiūčio mėn. 27 d. Priekyje iš kairės į dešinę: dail. Vytautas Kasiulis, apie Kasiulio kūrybą kalbėjęs dail. Adolfas Valeška ir Živilė Modestienė, tarusi žodį parodos rengėjų neolituanų vardu. Nuotr. D. Vakarės

Vytautas Kasiulis — Bėgimas į Egiptą

Tel. PR 8-3229
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad 6 iki 7:30 val. vakaro. Šeštad. nuo 1 iki 3 val. Pagal susitarimą
Ofiso telef. WA 5-2670
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. Ofiso HE 4-5849, rez. 388-2238
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 6 v. popiet Antrad., penktad. 1-5, treč. ir šeštad tik susitarus.

Dr. Ant. Radoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą; pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt 10-4; šešta 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Resid. tel. — GI 8-6878
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Tel. — BE 8-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2636 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.
Ofs. PO 7-6000 Res. GA 8-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJA — CHIRURGIJA
1003 No. Western Avenue
5214 No. Western Avenue
Tel. atsakomas 12 valandų
489-4441 — 561-4605

Įstaigos ir buto tel. 652-1881
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išskyrus treč ir šešt

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1448 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Šeštad pagal susitarimą. O trečiadieniais uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue.
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-3919

Ofiso HE 4-1818; Rezid. PR 6-9601
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad. ketvirtad. ir penktad 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITĖ
1051 So. Washtenaw, tel. 778-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus.
Didelis akinių rėmų pasirinkimas
Val.: pirm., antr., penkt. 10-5:30
Ketv. 1-8 v. vak. Šešt. 10-4 v. p.p.
Trečiadieniais uždaryta.

Telef. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
1200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
3618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč

DR. LEONAS ŠEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4410
Rezidencijos telef. GR 6-0611
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad nuo 1 iki 3 val popiet.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad pagal susitarimą

Ofiso tel. 586-3166; namų 636-4850
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7 Šeštadieniais pagal susitarimą

Tel. — 337-1285
DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
700 No. Michigan Avenue
Kambarys 409
Valandos pagal susitarimą

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems.

Mūsų kalba

Lietuvių kalbininkams skirtas vakaras Loyola of the Lakes

Jaunimo lituanistikos seminare Loyoloj lietuvių kalbai buvo skiriama bene daugiausia dėmesio. Mkt. Stasys Barzdukas čia dėstė lietuvių kalbos linksnius, dr. Antanas Klimas — kirčiavimą ir žodžių darybą, kun. Juozas Vaišnys SJ — rašybos, skyrybos ir žodyno dalykus. Visi dėstytojai taip pat reikalavo rašomųjų darbų, tad ne tik dėstymo metu auditorijose, bet ir studentų darbo kambariuose nuolat buvo girdėti linksniuojant, kirčiuojant, rašybos, skyrybos, žodyno ir kitais kalbos rūpesčiais gyvenant. Vienas vakaras taip pat buvo skirtas susipažinti ir su lietuvių kalbininkais, kurių mokslinis palikimas juk dėstytas, svarstytas ir įsisavintas pačiose pamokose. Vakarą rugpiūčio 20 surengė linksnių mokslo dėstytojas Barzdukas su savo klausytojais.

Lietuvių kalbos puoselėtojai ir kalbininkai buvo prisiminti chronologine tvarka. Senojoj Lietuvos valstybėj lietuvių kalbai teko būti našlaitės padėty. Ja anų laikų Lietuvos valdovai nesirūpino. Tik Vytautas Didysis su Jogaila, krikštydami savo tautą, sako, patys lietuviškai išvertę bent poterius. O didikai ir bajorai nutausdami lietuvių kalbos visai išsižadėjo. Lietuvoj ji neturėjo valstybinės kalbos teisių. Tik labai pavėluotai ja susidomėjo paskiri asmenys ir savo pačių inicijatyva. Tad pirmoji lietuviška knyga tepasirodė tik prieš 429-erius metus — 1547 ir tai buvo Martyno Mažvydo protestantiškas katekizmas. Vėl reikėjo laukti 48-erius metus, kol pasirodė Mikalojaus Daukšos katalikiški raštai. Pirmąjį lietuvių kalbos žodyną 1629 ir pirmąją lietuvių kalbos gramatiką apie 1630 Didžiajai Lietuvai davė Konstantinas Širvydas, deja, jo gramatikos ligi šiol nesurasta nė vieno egzemplioriaus. Mažojoj Lietuvoj pirmoji spausdinta lietuvių kalbos gramatika buvo parašyta Danieliaus Kleino 1653 lotyniškai. Ji buvo paruošta rūpestingai, stengėsi duoti tiek rašybos, tiek tarties, tiek žodžių kaitymo, tiek kalbos dalių bei sintaksės normas, tad ilgą laiką turėjo didelės įtakos — buvo pagrindinis lietuvių kalbos mokslo šaltinis, kuriuo rėmėsi kiti įvairių raštų ir gramatikų autoriai. Kleinas rėmėsi aukštaičių vakariečių tarme, kurią jis laikė "bendriausia ir geriausia". Nuo to laiko ši tarmė ir pasiliko Mažojoj Lietuvoj bendrinės kalbos pagrindu.

Vėl praėjo ilgi du šimtai metų, kol po Kleino gramatikos pasirodė pirmoji mokslinė lietuvių kalbos gramatika. Ją parašė ir 1856 išleido žinomasis vokiečių kalbininkas Augustas Schleicheris. Jo veikalas buvo sutiktas kaip retas savotiškas mokslo žygdarbis, kuriuo jau domėjosi universitetų profesoriai ir studentai, ir Schleicherio gramatika lietuvių kalbą padariusi tarptautine kalbotyros disciplina. Gramatikos pagrindu buvo padėta taip pat aukštaičių vakariečių tarmė. Plačią, ypačiai gyvosios kalbos duomenimis besiremiančią gramatiką 1876 vokiečių kalba išleido Fridrichas Kuršaitis, detaliai aprašęs taip pat lietuvių kalbos priegaides ir davęs kirčiavimo paradigmas. Ir jo gramatika tęsė M. Lietuvos bendrinės kalbos kūrimosi tradicijas.

D. Lietuvoj 19 a. tebebuvo rašoma tarmiškai — Simonas Daukantas ir Motiejus Valančius pvz. rašė žemaitiškai, Antanas Baranauskas — rytų aukštaičių tarme, Antanas Tatarė — vakarų aukštaičių tarme ir t.t. Bet kartu buvo jaučiamas būtinas reikalas turėti ir ką nors bendro. Du labai gabūs kalbininkai mėgėjai Antanas Baranauskas ir jo mokinys Kazimieras Jaunius ieško rašybos, kuri tiktų tarmėms. Esą, tegul kiekvienas skaitąs savo tarme, bet rašyba turinti būti viena. Todėl Baranauskas pvz. žody duna raidę u rašo su maža o viršuj, kad vieni šį žodį galėtų skaityti dūna kiti dona, treti douna, o ketvirti duona.

Lemiamas posūkis buvo "Aušros" 1883 ir "Varpo" 1889 pasirodymas — abu šiuos tautinės minties laikraščius redagavo vakarų aukštaičiai dr. Jonas Basanavičius ir dr. Vincas Kudirka, juose taip pat bendradarbiavo nemaža ir kitų tautinio atgimimo veikėjų vakariečių. Didelės įtakos jiems turėjo ir vakarietinė M. Lietuvos rašto tradicija — jie lietuviškai rašyti mokėsi iš Schleicherio ir Kuršaičio gramatikų. Bet galutinai vakarų aukštaičių tarmę lietuvių bendrinės kalbos pagrindu padėjo ypačiai du kalbininkai jau specialistai — tai vakarų aukštaitis Jonas Jablonskis ir rytų aukštaitis Kazimieras Būga. Pirmąją norminę lietuvių kalbos gramatiką Jablonksis Petro Kriaušaičio slapyvardžiu išleido 1901 Tilžėje, bet daugiausia bendrinės kalbos nusistojimui įtakos turėjo jo Rygiškių Jono slapyvardžiu 1922 jau nepriklausomoj Lietuvoj išleista gramatika. Tolimesnį bendrinės kalbos kultūros darbą toliau tęsė bei gilino Jablonskio ir Būgos mokiniai. — Juozas Balčikonis, Pranas Skardžius, Antanas Salys, Petras Jonikas, Leonardas Dambriūnas ir kt.

Čia duodamoji santrauka rodo, kaip buvo Loyoloj susipažinta su mūsų kalbininkais. Studento uždavinys buvo 2—5 minučių pranešimu pažvelgti į kalbininko gyvenimą ir darbą. Tokius pranešimus padarė Juozas Venckus iš Los Angelens, Alvida Baukutė iš Cicero, Eugenija Bacevičienė iš Sao Paulo, Asta Grakauskaitė iš Kalifornijos, Gediminas Mažeika iš Washingtono, Anelė Kaminskaitė iš Hamiltono, Paulius Kuras iš Windsoro, Rasa Milukaitė iš New Yorko, Eglė Juodvalkytė iš Chicagos, Algis Milvydas iš Australijos, Edis Razma iš Jolieto Ill., Kristina Sabalytė iš Rochesterio, Petras Šalčiūnas iš Palos Heights, Ill., Nora Spurgytė iš Chicagos. Išvadinį baigiamąjį žodį parašė Snaigė Valiūnaitė iš Toronto. Supažindinimo programai vadovavo Linas Rimkus iš Chicagos. Pranešėjai daugiausia naudojosi šia literatūra: Lietuvių enciklopedija, A. Sabaliausko "Žodžiai atgyja", P. Joniko "Lietuvių kalbos istorija", Jablonskio, Būgos ir kt. raštais. Vakaras buvo skirtas visiems seminaro dalyviams, programa pareikalavo valandos su keliom minutėm. Kalbininkų atvaizdai ir kitos nuotraukos parodyti epidiaskopu. Tai tvarkė G. Mažeika.

Kalbininkų vakaras — tai tik vienas specialus epizodas tarp kitų lituanistikos seminare Loyoloj. Į darbą įsitraukė visi linksnių mokslo studentai. Ir padirbėjo rūpestingai: susirinko reikalingus duomenis, parašė savo pranešimus, išmoko juos paskaityti ir kit. Darbas su tokiu jaunimu ne tik malonus, bet ir našus.

St. B.

Šių dienų lietuviai kalbininkai Vilniaus universiteto kieme. Iš kairės į dešinę: Jonas Palionis (g. 1924), Zigmas Zinkevičius (g. 1927), Vytautas Mažiulis (g. 1926) ir Jonas Kazlauskas (1930-1970).

M. K. Čiurlionis (1875-1911) Bičiulystė

Bernardas Brazdžionis

BIČIULYSTĖ

(M. K. Čiurlionio paveikslo tema)

Pasaulyje, kur nesirengia naktys
Tyrom aušrom, baltom dienom nušvisti,
Pro neaprėpiamas žvaigždžių galaktikas
Sušvinta žmogui sielų bičiulystė.

Ir neša rankos ją, kaip didelę ir brangią
Ir šventą paslaptį iškėlę
Iš prarajų ir iš bedugnių, ir padangėje
Pražysta ji, pavirtusi į šventą meilės gėlę.

Ir neša širdys ją, kaip žiedą tarp erškėčių
Audroj ir liūtyse be baimės nuraškytą,
Ir, kaip dangaus stebuklą, žemėj šviečiančią
Širdžių prisikėlimo rytą.

Ir užteka nenusileidžianti dangaus kelionėj
Nuo vakarų ligi rytų, kaip Dievo veidas, saulė,
Ir supa kosmose netylanti simfonija
Pavasariu pražydusį žmogaus žiemos pasaulį.

Pasaulyje, kur nežadėjo naktys
Tyrom aušrom, baltom dienom nušvisti, —
Pro neaprėpiamas žvaigždžių galaktikas
Sušvinta sielų nemarioji bičiulystė.

Dvidešimt keturios valandos

R. SPALIS

Vyda Gurkienė skubino virti vakarienę, ir tame skubėjime jutosi įtampa. Viskas jai kliuvo, nesisekė, neprisiminė kur ką padėjo, trankė, atidarinėjo stalčius, norėtų d. garsiau patriukšmauti ir tik per jėgą, susilaikė, nenorėdama erzinti vyro, trokšdama leisti jam pasilsėti, atsipūsti prieš kelionę.

Vėl tas šlykštus Roberto pliaukštelėjo per užpakalį. Ji negalinti priprasti prie to biauraus vietos papročio. Kiekvieną kartą ji parodo savo pasipiktinimą ir, tur būt, todėl vėl įkišo jai tą prasčiausią mašiną greta Joly, kuri dvokia prakaitu, kuri nepripažįsta vandens. Pabuvusi greta tos moters, ji pati persisunkia tuo kvapu. Paskui norom nenorom turi gaišinti laiką, turi plauti visus savo drabužius.

Po tokios dienos ji jaučiasi tartum apnuodyta. Darbas būtų nieko, negalima skųstis, jei ne tie žmonių santykiai. Nemėgsta ji ten daugumos, ir tie atsilygina jai tuo pačiu, kad tik greičiau iš to pragaro!

Ji žvilgterėjo į laikrodį. Reikia skubėti. Už valandos vyras vyksta į koledžą. Kad jam Dievas padėtų! Su sielvartinga energija jinai triūsia, skuba ir, padėjusi lėkštes ant stalo, pradaro duris į gretimą kambarį.

— Stasy, valgyti.

Vyrui atsisėdus, moteris vėl nuseka laikrodžio rodyklę. Metas važiuoti vaikų, kurie privačiame vaikų darželyje. Pora sakinių sumezgusi, pakišusi antrąjį patiekalą, ji jau išbėgo iš namų. Kai po valandėlės grįžo ir, susodinusi vaikus, mėgino baigti pietauti, kitame kambaryje pasigirdo muzika. Nustebusi pravėrė duris ir rado vyrą, įjungusį televiziją.

— Stasy, kaip su pamokomis, pavėluosi gi!

Užkalbintas pakėlė akis ir kiek suerzintu balsu murmtelėjo.

— Aš nevykstu šį vakarą.

— Kodėl?!

— Tie velniai transportininkai užkrovė man reikalingas dėžes. Vienas turėjau perkilnoti bent pusę vagono, kol prisikapsčiau prie man reikalingų. Jaučiuosi labai išvargęs.

— Tu taip dažnai praleidinėji. Taip belankydamas, tik gaišini laiką. Iš to nieko neišeis, tu nieko nepasieksi.

— Manai man didelis malonumas trintis su visokio plauko vaikėzais.

— Kiti lietuviai trinasi, o Mardosas, Svyla jau specialistai. Svyla jau išsikėlė į geresnį kvartalą, pabėgo iš dulkių ir smarvės. Matysi, ir Mardosas netrukus dings. Kuo tu blogesnis?

— Jie geriau mokėjo kalbą.

— Tai priklauso nuo tavęs. Užuot žiūrėjęs į televiziją, galėjai dirstelti į vadovėlį.

— Aš kaip tik ir mokausi. Gi angliškai kalbama. Geresnio vadovėlio nereikia. Nuolat priekaištaudama, badydama žodžiais, gražiai padedi pasilsėti po dienos darbo.

Moteris užčiaupė burną, bet, grįžusi į virtuvę, bejėgiškai smuko į kėdę. Tyčiomis nusisuko nuo vaikų, nenorėdama parodyti besirenkančių ašarų akyse.

Viskas veltui, visą likusį gyvenimą reiks tempti kaip dabar. Reiks žiūrėti į tą pajuodusį mūrą, kurį rodos, gali pasiekti ranka. Vyras neturi energijos, pasiryžimo. Plaukia pasroviui, bijodamas pastangų. Viskas veltui. O ji svajojo, tikėjosi turėsianti daugiau laiko vaikams, galėsianti palikti įmonę, kuri apkarto iki skausmo. Ir to kartumo prisirinko tiek, kad seniai planuojanti kerštą. Vyrui įgijus specialybę, paskutinę dieną ten, su pirma pasitaikiusia priemone ji drošianti per ranką, palietusią jos kūną. Demonstratyviai paplosianti kiekvieną mašiną, prie kurios dirbusi, bet niekam neištiesianti rankos, nebent Flein.

Ak, veltui tos svajonės. Su laiku surambėsianti, priprasianti prie to nešvarumo, prie kalbų, prie visų šlykščių papročių ir pradėsianti pataikauti kaip ir visos kitos, norėdamos gauti geresnę mašiną, geresnį atlyginimą...

Ir vėl rinkosi ašaros akyse. Visomis jėgomis kovojo, nenorėdama prapliupti. Žinoma, ji pati galėtų mėginti mokytis, bet kas tada žiūrės Gytį, Žibutę. Gi juos reikia ir apiplauti ir apsiūti. Visa namų ruoša ant jos pečių. Vyras to nepadarys. Ir, kaip tyčia, jokių artimų giminių, jokių senelių. Viena pusseserė, bet tolokai. Bepigu kitiems...

Ir vėl graudus priekaištas vyrui nupurtė ją visą. Kas jam atsitiko? Kur jo ambicija, išdidumas? Bebaigiąs teisininkas, dar palyginus jaunas, dar gali išsikapstyti iš tos duobės. O pradžioje, tik nutaręs mokytis, jau planavęs ką veiksiąs baigęs, kur jie keliausią...

Jau antrą kartą jis keičia pasirinktą šaką ir šiais metais praleido eilę pamokų. Vis randa kurią priežastį: tai galva skaudanti, tai dėstytojas susirgęs, tai oras biaurus ir taip toliau. O visą laiką jį badyti, raginti, priekaištauti irgi neįmanoma. Morališkai išvargusi, nedrįstanti turėti pragaro namuose. Bent čia turi būti šiokia tokia užuovėja.

Ji sunkiai pakilo ir, nuplovusi veidą, nuėjo prie indų. Staiga stabtelėjo ir įsiklausė. Kaubojų šūviai ir lapatuoją arkliai. Stasys, įsižiūrėjęs į televiziją, kalbos mokosi. Geri kalbos lektoriai! Karčiai šyptelėjo sau.

— — —

Arbatą gėrė vėlai, tylomis, be nuotaikos. Po jos Gurkus ištiesė ranką į lietuvišką laikraštį ir abejingai vartė jo puslapius, slysdamas akimis per stambesnes antraštes, neskaitydamas straipsnių. Pajutęs žmoną uždarius duris, numetė laikraštį ir vėl įjungė televiziją, bet taip tyliai, kad Vyda neišgirstų. Kai toji po valandėlės, suguldžiusi vaikus, grįžo pas vyrą, tas sklaidė seną albumą. Kiek pavaliusi kambarį, moteris sunkiai nusileido į minkštasuolį, pakeldama gulintį laikraštį. Kurį laiką skaitė jį tylomis, kai susidomėjusi pašaukė vyrą.

— Stasy!

— Kas?

— Šita nuotrauka tau nieko neprimena?

— Ne, — murmtelėjo nesikeldamas.

— Galėčiau prisiekti, kad tai Rasa Sutkutė.

Vyrą lyg kas pakėlė iš vietos. Priėjęs nuleido akis į laikraščio puslapius.

— Dievaž, ji! Kaip aš nepastebėjau!

Abu kurį laiką žiūrėjo tartum užhipnotizuoti, nerasdami žodžių, jau kelintą kartą skaitydami kas parašyta.

— Kaip toli nuėjo! Biologė, profesorė. Kas galėjo tikėtis. Buvo tokia kuklutė mergaitė, o dabar profesorė. Kaip tu nepažinai jos, Stasy!

— Atvirai pasakius, nežvilgterėjau į ją. Pavardė suklaidino. Kraitienė man svetima. Girdėjai tą pavardę Lietuvoje, prisimeni ką?

— Nee. Toks tada nesisukinėjo apie mus. Matyt vėliau, arba čia kur susipažino. Chemikas, gerai ištekėjo.

— Mano manymu, jis gerai vedė.

— Reiks jai parašyti, Stasy.

— Tik jau ne, nedrįsk užsiminti apie tius! — Susijaudinęs vyras net riktelėjo.

— Kodėl ne? — Stebėjosi žiūrėdama į jo pakitusį veidą.

— Pati man tvirtini, kad sėdime duobėje. Nori parodyti mūsų skurdą?!

— Kas čia blogo, tai nenusikaltimas.

— Mūsų išdidumas neleidžia to daryti. Turime kiek prasigyventi. Turime atsistoti ant to paties socialinio pagrindo. Tada prisistatysime.

— Kažin ar tai įvyks kada. Manai jinai neišgirs apie mus?

— Mes niekur nesilankom, niekur nepriklausoma, ir čia lietuvių veik nėra. Ir aš dabar ne Gurgelevičius, o Gurkus. Ji tokio nežinanti.

— Išdidumo motyvas manęs neįtikina. Bijai prisipažinti dirbąs fabrike? Tavo kaltė, seniai galėjai išeiti iš jo.

— Kranki ir kranki, o pati nesidžiaugi savo vieta. Gėda, a?

— Ne, tu labai klysti, aš nesigėdinu. Dėka fabriko dar nesu blogesnė ar geresnė. Protingam žmogui aš esu individas, o snobas kvailys man nerūpi, nes pati niekinu tokį. O tave varau mokytis ne vien dėl tų motyvų, kurie tau tokie svarbūs.

— O! Pirmą kartą girdžiu. Gal malonėsi atidengti juos?

Vyda prikando lūpą. Ji tiek gerai žinojo savo vyrą, kad atprato būti atvira. Jei ji pasakytų, kas gąsdina ją, jisai ilgai nešiotų pagiežą širdyje ir nuodytų nuotaiką, kuri ir taip vargana. O tuo tarpu bent namuose ji ieško šilumos ir jaukumo. Argi jam pasakysi, kad nuo Vokietijos laikų jis neperskaitė nė vienos knygos, nepavartė rimtesnio žurnalo. Ji bijanti, kad dar po kiek laiko, grįžusi namo, juose rasianti labiausiai atsilikusį šio krašto tipą. Dievas mato, ne vien egoistiniai motyvai verčia ją judinti, raginti.

(Nukelta į 4 psl.)

DVIDEŠIMT KETURIOS VALANDOS

Atkelta iš 3 pusl.)

Jai būtų geriau gyventi pašiūrėje su kultūringu žmogumi, negu prabangoje, kad ir su tokiu Roberto. Bet to jis neturi išgirsti. Tad, skaudžiai šyptelėjusi, paaiškino.

— Fabrikas reikalauja iš tavęs daug fizinių jėgų, matai koks grįžti, kiek ilgai tversi?

— Tu neturi kantrybės. Dar metai kiti, ir išlįsim.

— Jau septyneri metai, kaip tupime vietoje.

— Tik dėka susidėjusių aplinkybių. Nereikėjo keltis į šią mažesnę vietovę. Nutarę palaukti, kol prasigyvensime, netikėtai susilaukėme dvynukų. Nežiūrint to, išmokėjome skolas.

— O taip. Gali dar pasigirti, kad iš rūsio persikraustėme į trijų kambarių su virtuve, vonia butą. Labai gražiai skamba. Galėtum, tur būt, ir Rasai parašyti apie tai. Bet tavoji ambicija labai nukentėtų, jei jinai mus aplankytų. Neturėtum kur akių dėti, jei, žvilgterėjusi į bet kurį langą — visur atsidurtų į tamsų mūrą. Nepasakytum jai: Rasele, iškišk galvą pro langą, atversk ją aukštyn, pamatysi mėlynę. Dabar kiek apsipratau, bet pradžioje veik alpdavau nuo tos prietemos dienos metu. Jaučiausi tikrame kalėjime, tiek slėgė. Laukdavau vakaro, kad tik galėčiau užtraukti langus, užsimiršti kiek. Gi urve gyvename, užmūryti tarp plytų. Tai visas mūsų laimėjimas. Teisybė, turi automobilį.

— Išlįsim, Vyda, matysi. Dar dveji metai, aš tau pažadu.

— Duok, Dieve, Stasy. Bet ar tu pats tiki tam? Dveji metai, atrodo, labai ilgas laikas, bet iš tikrųjų tai nėra daug. Ar tikrai per tą laiką ką padarysi?

— Aš neabejoju, reiks tik labiau pasispausti. Šį kartą matysi. Bet Rasai nė žodelio.

— Be reikalo, Stasy, ji gera moteris, gera draugė, gal ką patartų.

— Išdidumas nėra yda. Žmogus be savigarbos yra menkybė.

— Ak, Stasy, tu vėl savo dainelę. Netikrus stabus kėli ant pjedestalo, bet tiek to. Gerai, gerai, tegul būna pagal tave...

— — —

Vyras prausėsi, gulė į lovą, trokšdamas tuojaus užmigti, pabėgti nuo tik ką sužinotos naujienos, kuri tartum dielė įsisiurbė į širdį, neleisdama užsimiršti.

Rasa vėl žmogus, o jis vis lyg tas kirminas! Niekad anksčiau nesijuto toks sutriuškintas, toks paniekintas, nuskriaustas ir nelaimingas. Ogi jis pats, kvailys, paleido tą meilę, tą laimę iš savo rankų. O kvailys, kvailys...

Prieš pat kariuomenę susipažino su aštuntoke Rasa. Jinai iš karto palinko į jį. Mergaitė buvo nedrąsi, švelni, nedominuojanti, ir toji jos savybė ypač patiko. Greta jos jis juto savotišką pakilimą, džiugią, nuotaiką. Ji netrukdė jam reikštis, ir jis neslėpė jai savo vilčių. Visi slapti troškimai, lyg perpildyta užtvanka, liejosi per kraštą. Patekęs į karo mokyklą, jis nebuvo linkęs virsti paprastu karininkėliu, jis sieksiąs toliau, dirbsiąs kietai, mėginsiąs patekti į kurią užsienio karo akademiją. Ne jam mokyti naujokus žingsniuoti. Žmogus be ambicijos tai skuduras. Tik kvailys ir menkybė neišnaudoja įgimtų gabumų.

Ji klausėsi ir pasitikėdama glaudėsi prie jo. Neprisimena jis dabar, ar ji kada audė savo planus, statė svajonių pilis, ar, kukli būdama, nedrįso reikštis greta jo gaivalingos prigimties.

Jų susitikimai vis dažnėjo. Užsidėjęs kariūno šaunią uniformą, pirmą kartą išleistas į miestą, prisimena jos džiaugsmu blizgančias akis, skubius žingsnius, bėgančius pasitikti, jos šiltas mažas rankas, pagavusias jo delną...

Bet kartą Rasa prisiminė turinti kažkokį reikalą pas draugę. Jis pasisiūlė palydėti, o palydėjęs kartu užėjo į butą ir čia susipažino su Vyda. Jos tėvų butas, kambarių apstatymas nustebino, paveikė jį. Tokios prabangos jis dar nebuvo matęs ir nesiskubino išeiti. Padėjo ir Vyda, kviesdama prie stalo, vaišindama arbata. Užėję keliom minutėm, atsisveikino po poros valandų. Išlydėdama Vyda kvietė vėl kada užsukti, ir jos ranka kiek ilgiau pasiliko jo delne. Iš Rasos sužinojęs, kad Vydos tėvai yra keliolikos namų savininkai. Du namai mūriniai, šešių liuksusinių butų kiekvienas. Grįžęs į karo mokyklą, nepamiršo naujos pažinties ir kitą savaitę porą kartų pražingsniavo Vydos gyvenama gatve. Jos nesutikęs, nenusiminė. Kiekviena proga aplankydavo tą kvartalą ir po kelių nesėkmingų mėginimų pamatė mergaitę kompanijoje su jaunuoliu. Nedelsdamas prisigretino iš kitos pusės. Vyda abu vyrus pakvietė į vidų, ten pašnabždėjo jam savo telefono numerį, ragindama paskambinti.

Nuo tada jis pasimetė tarp dviejų draugių. Ir Vydos prabanga jį traukė ir Rasos būdas, išvaizda nepaleido. Kažin kaip toji vidinė kova bepasibaigtų, kaip jis beapsispręstų, jei likimas nebūtų pastojęs jam kelio. Gydytojas, patikrinęs jo sveikatą, rado, kad širdies vožtuvas netvarkoje, ir kario ateitis sprogo kaip muilo burbulas. Palikęs karo mokyklą kaip atsargos jaunesnysis leitenantas, pasuko į universitetą. Praradęs ją puošiančią uniformą, prarado ir pasitikėjimą savimi. Nepasijuto pasipiršęs Vydai. Jos tėvas neatrodė labai sužavėtas, bet motinai patiko gražiai nuaugęs vyriokas, ir ilgai nesipriešinta. Pirmoji kliūtis buvo pašalinta, tačiau antroji buvo sunkesnė. Jis vis susitikinėjo su Rasa, slėpdamas pasipiršimą ir vis sunkiau darėsi prisipažinti, bet pagaliau mergaitę pasiekė gandai. Pradžioje jinai nenorėjo tikėti, bet paklausta Vyda patvirtino. Rasa, atvykusi į pasimatymą, sunkiai valdydama ašaras, palinkėjo jam viso geriausio gyvenime. Nebuvo jau kur eiti ir ką kalbėti. Čia pat ištiesė jam ranką atsisveikindama. Iš jos žvilgsnio jis supratęs, kad ji dar netikinti, mananti, kad tai koks apsirikimas, kad tuoj viskas paaiškėsią, pasibaigsiąs tas košmaras. Tačiau jis tylėjo. Tada jinai metė tą kartų sakinį, kuris degina jį ir dabar, kuris įstrigo ir gyvas po tiek metų. Girdi, tu dabar gerai gyvensi...

Kokia ironija, koks būtų pasityčiojimas, jei Rasa, sužinojusi apie juos, atvyktų aplankyti! Į šį butą! O, niekad!

Ne, Rasa neturi matyti jo vargo, jo vergystės. Vyda to niekad nesuprasianti. Jos tebuvo tik šiokios tokios draugės, bet draugystė tai ne meilė. Tegu visas pasaulis mato jo skurdą, bet Rasos vienas žvilgsnis jį pribaigtų...

Jis turi paimti save į nagą, turi nagais ir dantimis kibti į mokslą. Išlaikęs pirmąjį egzaminą, nugalėjęs pirmąją kliūtį, pasieksiąs savo. O būdamas jau šioks toks specialistas, nesėdėsiąs vietoje, mėginsiąs prasimušti, žiūrėsiąs kur geriau. Dvejų trejų metų jam užteksią, į jį yra linkę žmonės. Tada galėsiąs susitikti ir su Rasa, pasveikinti ją, užmegzti draugystę, pasijuokti iš savo sunkios juodadarbio praeities.

Kurdamas ateitį, sunkiai užmigo ir, košmarų varginamas, nepasilsėjęs, pasitiko brėkštantį rytą.

Visą mėnesį sąžiningai dukart per savaitę ir dar šeštadieniais lankė pamokas, bet kartą, jo mašinai sugedus, grįždamas traukiniu, pajuto, kad priėjo liepto galą, kad po šio vakaro gėdos pabaigė mokslą. Jau ir anksčiau juto, kad iš jo pastangų nieko neišeisią. Neįpratęs prie fizinio darbo, fabrike privargdavo tiek, kad po ilgos kelionės namo norėtų tik išsitiesti lovoje, užsnūsti, o neskubėti mokytis. Nuvykus ten, menki pyragai belaukdavo. Nemokėdamas gerai kalbos, dažnai nieko nesuprasdavo ir porą kartų vos neužmigo, laukdamas pabaigos. Šį vakarą lektorius, patikrinęs jo darbą, visą išbraukinėjo. Norėdamas jam padėti, ilgai aiškino, bet ar tai nuovargio veikiamas, ar dėl ko kito — jis nieko nesuprato. Kai lektorius mėgino jį patikrinti ir paklausinėjo, jis tuojau suklupo, parodydamas absoliutų nenusimanymą, sukeldamas vaikėzų pašaipą. Nieko iš jo neišgavęs, dėstytojas numojo ranka, leisdamas grįžti į vietą. Degdamas gėda, sekamas besityčiojančių žvilgsnių, nuslinko atgal į kėdę, nieko negirdėdamas, trokšdamas išnykti iš šių akių, šios vietos...

Viskas baigta. Paskutinį kartą uždarė tas duris, tik kaip su Vyda? Nepasakysi jai, kaip išsisukti?

Atsidursiąs namuose po dvidešimt trečios, prieš šeštą vėl reikės keltis, tepti mašinas, nešioti svorius. Tik Vyda sutverta iš akmens. Net nuostabu, kiek ji galinti pakelti, tiek lepinta Lietuvoje. Ji anksčiausiai keliasi, vėliausiai grįžta į miegamąjį, dienos metu neprigula, ir ieškotų geriau apmokamo darbo toliau nuo namų, jei ne vaikai. Jei ne ji, čia viskas sugriūtų...

— — —

Sekmadienį, pakilusi nuo siuvimo mašinos, žmona pasilenkė ties vyru.

— Ką tu čia studijuoji visą popietę?

— Skaitau skelbimus.

— Kokius skelbimus.

— Kokius, kam?

— Kodėl mums nekibti į kokį biznį? Tai greičiausias kelias į gerbūvį.

— Dar ką sugalvojai! Nei žinių, nei patyrimo. Laikykis savo studijų, nešokinėk.

— Prekybai reikia laimės. Patyrimas savaime ateis.

— Prekybai reikia pinigų, kalbos.

— Mažiau negu tu galvoji. Kasdienę kalbą galima lengvai išmokti, keli tie patys reikalai. Pinigai rimtesnis dalykas. Kiek savų turime, dar reiktų paskolinti ir stovime ant savų kojų.

(Bus daugiau)

George Rouault (prancūzas, 1871-1958) Ecce homo

Mirė „numitintos" teologijos pradininkas Rudolf Bultmann

Š.m. liepos 30 d. Marburge, Vak. Vokietijoje, mirė vienas žymiausių dabarties vokiečių protestantų teologų — *Rudolf Bultmann*. Velionis buvo gimęs Oldenburge 1884 m. ir didžiąją gyvenimo dalį praleido Marburge, kur nuo 1921 m. buvo universiteto teologijos profesorium. Kaip Naujojo Testamento dėstytojas, jis pagarsėjo ir už savo krašto ribų, todėl jo paskaitas gausiai lankė studentai ne tik iš visos Vokietijos, bet ir kitų Europos bei užjūrio kraštų.

R. Bultmanas paskelbė reikšmingų veikalų tiek sistematinės teologijos, tiek folosofijos srityse, tačiau labiausiai išgarsėjo Naujojo Testamento tyrinėjimais. Savo veikalu "Sinoptinės tradicijos istorija" (1921) jis praskynė kelius naujos rūšies tyrinėjimams, paremtiems istorinės kritikos metodu. Iki tol Evangelijų tyrinėtojai daugiausia ribojosi sugretintų tekstų aiškinimo problemomis. Bultmanas pirmasis ėmėsi sistemingai tyrinėti Evangelijų rašytinių tekstų išreikštąją nerašytinę tradiciją, kuriai didelį poveikį turėjo Bažnyčios pirmųjų amžių svarstymai.

Bultmano istorinių tyrinėjimų vaisius buvo jo populiari knygelė apie Jėzų, išleista 1926 m. Dėl savo aukšto lygio filologiniu ir lyginamuoju požiūriais, o ypač dėl savo mėginimo aiškinti Evandelijos turinį gnosticizmo idėjų poveikyje, labai vertinama R. Bultmano klasiška studija apie šv. Jono Evangeliją (1941). Tuo pačiu metodu vadovaudamasis, jis panašiai aiškino visas Evangelijas ir šv. Pauliaus laiškus.

Iškėlęs ir įvertinęs gnostinių idėjų teologinę ir filosofinę reikšmę šv. Jono Evangelijai, Bultmanas praskynė kelius sistemingam Šv. Rašto aiškinimo pagrindų nagrinėjimui. Ypač didelio dėmesio pokario metais sulaukė jo reikalavimas "numitologinti" tikėjimo turinį. Apie mitų priemaišas ir reikalą jas atskirti kalbėjo ir kiti Šventraščio aiškintojai dar anksčiau prieš Bultmaną, tačiau jis reikalavo "sumitologintas" krikščionybės tiesas naujai išaiškinti mūsų laikams suprantamomis ir priimtinomis sąvokomis. Tuo tikslu jis pats naudojosi M. Heideggerio egzistencialistine filosofija, nors šie jo mėginimai iš esmės liko prieinami tik nedaugeliui filosofinių smaguriautojų.

R. Bultmanas kaip teologas buvo įsitikinęs, kad dvidešimtojo amžiaus mąstantys ir tikėti pasiruošę krikščionys negali tikėjimo dalykuose atsižadėti savo intelektualinės kultūros ir priimti atgyvenusio mitologinio pasaulėvaizdžio sąlygojamus vaizdinius. Todėl jis ragino ieškoti "numitologintuose" turiniuose gilesnės tikėjimo prasmės — žmogiškosios vilties tikslo. Panašiai galvojo ir kūrė jo bendraamžiai —teologas Paulius Tillichas ir filosofas Karlas Jaspersas, tačiau Bultmano nuopelnas buvo, kad jis tą pačią problemą aiškiausiai nušvietė smingančiu "numitologinimo" žodžiu.

Kai kam atrodo, kad velionis ta kryptimi per toli nuėjo. Net esą galima klausti, ar Bultmano minčių pasaulyje, kurio centre pastatytas žmogus, belieka dar vietos teologijai? Ir kas bepalieka iš Jėzaus Kristaus, jeigu Jis — tik didelis žmogus, bet ne Dievo Sūnus? Paneigus šitą esminę tikėjimo tiesą, teologinis mąstymas, taikliu vieno berlyniečio pastoriaus palyginimu, darosi panašus į merdėjantį medį, nes jam gyvam buvo nuskusta žievė. Todėl netrūksta priekaištų, jog R. Bultmanui nepavyko atskleisti norimos "gilesnės" Evangelijų prasmės, o jis pats pasilikęs seklaus racionalistinio aiškinimo belaisviu.

Atrodo, kad savo gyvenimo pabaigoje ir pats velionis tą prieštaravimą savo kūryboje jautė, prasitaręs draugui: "Norėdamas Naująjį Testamentą padaryti egzistenciškai svarbiu kiekvienam žmogui, gal būt, daugeliui padariau jį tiesiog bereikšmiu..."

O vis dėlto savo mirtimi ir pavyzdingu asmeniniu gyvenimu didysis teologas parodė, jog ne tiek svarbu tikėjimą moksliškai išreikšti, kiek karštai jį išgyventi ir surasti jame reikalingos paguodos žmogiškojo būvio vienatvėje.

J. Vidzgiris, S.Th.B.

Nauji leidiniai

• LITHUANIA MINOR. Studia Lituanica III. A Collection of Studies on Her History and Ethnography. Edited by Martin Brakas. Published by Lithuanian Research Institute, Inc., 29 West 57th Street, New York, N.Y. 10019 Printed by Lithuanian Encyclopedia Press, Inc., 395 W. Broadway, South Boston, Mass. 02127. Library of Congress Catalog Card Number 76-5384. Copyright 1976 by Lithuanian Research Institute, Inc.

Šioje mažlietuvio Martyno Brako gražiai suredaguotoje kolektyvinėje knygoje yra atspausdintos 6 studijos, liečiančios Mažosios Lietuvos istorinį lietuviškumą. Keturios studijos atspausdintos anglų kalba, viena vokiečių kalba ir viena lietuvių kalba. Iš eilės jos knygoje paskleistos šitaip: Jonas A. Stikliorius "Lithuania Minor in International Treaties (9-66 psl); Povilas Reklaitis "Kleinlitauen in der Kartographie Preusseris" (67-120); Algirdas Budreckis "The Lithuanian Soldiery in the 18th Century Prussian Army" (120-150); Algirdas Budreckis "The Lithuanian-Language Decrees and Proclamation of the Prussian King" (151-214); Jurgis Gimbutas "Grave Markers of Lithuania Minor" (215-248); Vilius Pėteraitis "Mažosios Lietuvos vietovardžių svetimėjimas XX amžiuje" (249-301).

Knygos gale dar skaitytojas supažindinamas su studijų autoriais. Iš viso leidinys turi 304 psl., 59 žemėlapius ir šiaip iliustracijas. Leidinys rimtu moksliniu įžvalgumu nagrinėja Mažosios

(Nukelta į 5 pusl.)

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful
COLOR TV SETS
WHILE YOU EARN 6½% to 7¾% PER ANNUM
*IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR
With $1,500
You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV. . .and your money grows to $1,897 in 72 months.
Or With $2,000
And your money grows to $2,283.08 in 4 years.
Or With $5,000
And your money grows to $5,558.48 in 2½ years.
Or With $10,000
And your money grows to $10,691.09 in 1½ years.
Or With $20,000
And your money grows to $21,024.81 in 1 year.

19" Diagonal COLOR Remote-Control
With $1,500
You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV. . .with Remote Control. . .and your money grows to $1,695.54 in 72 months.
Or With $2,000
And your money grows to $2,112.23 in 4 years.
Or With $5,000
And your money grows to $5,408.95 in 2½ years.
Or With $10,000
And your money grows to $10,551.39 in 1½ years.
Or With $20,000
And your money grows to $20,890.22 in 1 year.

MES KALBAME LIETUVIŠKAI
Enjoy Your TV NOW PLUS
EARN INTEREST
*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6¾% to 7¾% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
DES PLAINES OFFICE: 1065 OAKTON STREET DES PLAINES, ILLINOIS 60018 TELEPHONE: 297-0720
ALMIRA OFFICE: 3434 WEST NORTH AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60647 TELEPHONE: 489-3113
MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636 TELEPHONE: 476-7575

(Atkelta iš 4 pusl.)

Lietuvos praeitį ir dabartį. Tai labai prasmingi darbai apie šį lietuviškųjų žemių pakraštį, tiek amžių vokietintą, o dabar dar žiauriau surusintą.

Puikiai atspausdinta ir kietais viršeliais knyga kainuoja 15 dol. Užsisakoma tokiu adresu: Lithuanian Encyclopedia Press, Inc., 395 W. Broadway, South Boston, Mass. 02127

● V. Frankienė - Vaitkevičienė DU DRAUGAI. Premijuota apysaka jaunimui. Viršelis ir iliustracijos D. Stončiūtės - Kuolienės. Išleido JAV LB Švietimo Taryba. Spausdino "Draugo" spaustuvė Chicagoje 1976 metais. Leidinys 222 psl., kaina 4 dol. Knygą galima užsisakyti šiuo adresu: Antanas Kareiva, 7030 S. Rockwell St., Chicago, Il. 60629, o taipgi ir "Drauge", 4545 W. 63 rd St., Chicago, Il 60629.

Tai JAV LB Švietimo Tarybos skelbtojo Jaunimo skaitinių konkurso 500 dolerių premiją laimėjusi apysaka. Amerikoje augančių dviejų lietuviukų nuotykiai autorės atpasakoti šmaikščiai ir įdomiai. Lietuviškai skaitančiam jaunimėliui tai bus lengvai paskaitoma, jų pačių pažįstamą gyvenimą vaizduojanti, nė kiek nenuobodi knyga.

● **AKIRAČIAI, 1976 m. liepos mėn. Nr. 7.** Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio redaktoriai: D. Bielskus, K. Drunga, L. Mockūnas, Z. Rekašius, dr. T. Remeikis, dr. E. Vaišnienė, H. Žemelis. Leidžia Viewpoint Press, Inc., 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, Il 60629. Metinė prenumerata 6 dol.

Rimti kultūriniai svarstymai randami pasikalbėjime su dail. Romu Viesulu ir Vyt. Jonyno rašte apie išeivio literatūros kritiko savigarbą, linksmesni — Br. Railos ir Algirdo Tito Antainaičio skiltyse.

O šokių šventės proga verta pacituoti A. Daugvydą, savo straipsnyje apie nuolatinius rūpesčius, be kita ko, taip rašantį: "Kaimynystėje Baltimorėje "Malūno" šokių ratelyje šoka viena mišri pora — lietuvaitė ir jos vyras amerikietis, gimnazijos mokytojas, kuris yra ne tik entuziastiškas šokėjas, bet ir vienas iš tos grupės parengimų vadovų. Kitas Baltimorės lietuvis turi žmoną italę, kuri taip gerai kalba lietuviškai, kad net sunku ir pažinti, kad ji nelietuvė. Ir tokios šeimos yra net vertingesnės už tas grynai lietuviškas šeimas, kurios jau tiek suamerikonėjusios, kad nei tėvai, nei jų vaikai jau nieko bendro su lietuviais nebeturi. Yra, deja, jau ir tokių.

Daugiau yra tur būt tokių lietuviškų šeimų, kurių tėvai yra sąmoningi ir geri lietuviai, kartais net veiklūs lietuvių bendruomenėje, bet su savo vaikais jau nebesusišneka lietuviškai, o tie vaikai jau yra atsiskyrę nuo lietuvių jaunimo ir lietuviškos bendruomenės aplamai. Sunku net suprasti, kaip gali šitaip atsitikti, kaip gali šitaip nesiderinti gera teorija ir netikusi praktika, kaip gali patriotai tėvai prileisti tokią padėtį, kad su vaikais neikia kalbėti jau nebe lietuvių kalba".

● LIETUVIŲ DIENOS, 1976 m. birželio mėn. Nr. 6. Redaguoja redakcinė kolegija, Leidžia A. Skirius. Metinė prenumerata 12 dol., redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029

Numeryje daugiausiai vietos skirta Vasario 16-sios gimnazijos 25-rių metų sukakčiai paminėti. Viršelius puošia naujų gimnazijos rūmų ir mokinių bendrabučio nuotraukos. Žurnale daug nuotraukų iš mokytojų ir mokinių veiklos ir įdomūs pasisakymai tą gimnaziją baigusių ir lankiusių jaunų žmonių, šiandien užimančių svarbias vietas įvairiose gyvenimo srityse. Matome ir

Ada Korsakaitė-Sutkuvienė Šokėjai
(Iš Penktosios lietuvių tautinių šokių šventės leidinio)

visus direktorius nuo pat gimnazijos įsikūrimo laikų.

Meno skyrių puošia įvairių dailininkų darbų nuotraukos. Vedamasis skirtas skaudžiųjų birželio įvykių prisiminimui, kur autorius labai jautriu žodžiu apeliuoja į visus lietuvius nepamiršti lietuviams ir Lietuvai padarytų skriaudų.

● **Filatelistų draugijos "Lietuva" BIULETENIS, 1976 m. Nr. 2(168).** Biuletenis apima filateliją, numizmatiką ir kitas artimas sritis. Leidžiamas keturis kartus metuose. Biuletenio redakcinius ir techniškus išleidimo reikalus tvarko Eugenijus Petrauskas, 7742 S. Troy St., Chicago, IL 60652. Biuletenį administruoja Kazys Rožanskas, 3450 W. 62nd St., Chicago, IL 60629. Leidinio metinė prenumerata 5 dol.

● PAMOKSLAI, B serija, Nr. 3 (II), 1976. Nuo metų 13-tojo sekmadienio iki Advento. Šiame sąsiuvinyje telpančius pamokslus paruošė: kun. Alfonsas Grauslys, kun. dr. Jonas Maknys, kun. Jonas Gutauskas ir kun. Vytautas Pikturna. Leidžia Amerikos Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybė. Spausdina Immaculata Press, Putnam, Conn. Atsiskaitymą siųsti Centro valdybis iždininkui: Rev. V. Dabušis, 147 Montgomery Pl., Paterson, N. J. 07501.

● PAMOKSLAI LAIDOTUVĖSE. Išleido Amerikos Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybė. Leidinys 24 psl. Spausdinami tekstai yra : vysk. V. Brizgio, prel. K. Razmino, kun. Vytauto Pikturnos (daugiausia), kun. Prano Raugalo, kun. Stasio Railos, kun. Viktoro Dabušio. Leidinys užsisakomas ir atsiskaitoma šiuo adresu: Rev. V. Dabušis, 147 Montgomery Pl., Paterson, N. J. 07501.

GEN. RAŠTIKIUI 80 M.

Gen. Stasys Raštikis, Lietuvos kariuomenės savanoris, vėliau — kariuomenės vadas, daug pasidarbavęs, perorganizuojant ir sumoderninant mūsų karinius dalinius, Lietuvos laikinosios vyriausybės 1941 m. krašto apsaugos ministeris, daugelio žurnalų bendradarbis, rugsėjo 13 d. sulaukia 80 m. amžiaus. Išeivijoje yra parašęs kelias atsiminimų knygas.

KOMP. A. ALEKSIS SUKAKTUVININKAS

Komp. A. Aleksis, daugelio dainų chorui, solistams, mokiniams kompozitorius, uolus visuomenininkas spalio 10 d. sulauks 90 metų amžiaus.

Kultūrinė kronika

IŠLEIDŽIAMI PROF. ANTANO SALIO RAŠTAI

Gyvenimas rodo, kad lietuvių kalba už Lietuvos ribų darosi vis labiau skurdoka, svetimų įtakų slopinama. Ypač šnekamoji kalba, į kurią įsibrauna gausiai dažniausiai nereikalingų svetimybių. Taip pat lietuvių kalbos pažinimas išeiviuose tolydžio menksta.

Daugelis mūsų skundžiasi reikalingų vadovėlių, literatūros stoka. Ypač kad ir anksčiau išmokti dalykai dabar sunku beprisiminti, trūkstant reikalingų knygų.

Visiems, kuriems rūpi mūsų kalba — ta pagrindinė lietuvybės žymė — ir jos kultūra, Lietuvių katalikų mokslo akademija ateina į pagalbą, išleisdama prof. dr. Antano Salio (1902-1972) raštus, kurie iki šiol tebėra išblaškyti po įvairius leidinius ar visai dar nespausdinti, ir labai retam kam beprieinami.

Antanas Salys, vienas įžymiausių mūsų kalbininkų, profesoriavęs Lietuvos universitete (1930-1944), o pastaruosius 25 metus Pennsylvanijos universitete Philadelphijoje, savo raštus daugiausia ir skyrė aiškinti ir nušviesti mūsų rašomosios ir bendrinės šnekamosios kalbos klausimams. Jis teikė aiškiai ir suprantamai išdėstytų patarimų praktiniais mūsų kalbos klausimais, su kuriais kiekvienas raštingas lietuvis susiduria kiekviename žingsnyje. Jo įtaka mūsų bendrinei kalbai labai ryški. Nemaža jo paiūlytų naujadarų ar ir šiaip patarimų jau seniai prigijo.

Prof. dr. A. Salio raštų bus išleisti 4 tomai, maždaug po 600 psl. kiekvienas. Pirmasis tomas skiriamas lietuvių bendrinei kalbai, antrasis tomas — tikriniams vardams (čia bus įdėtos ir nustatytos norminės Lietuvos vietovardžių formos), trečiasis tomas — kitiems straipsniams įvairiais kalbiniais klausimais, o ketvirtasis tomas — lietuvių kalbos tarmėms. Pirmasis tomas jau baigiamas spausdinti. Raštus redaguoja prof. dr. Petras Jonikas, anksčiau lietuvių kalbą dėstęs Kauno ir Vilniaus universitetuose, o 1970-1972 m. lietuvių kalbotyrą Chicagos universitete.

Atskiro tomo kaina bus 20 dol. Tačiau, kas knygą užsisakys iki š.m. lapkričio mėn. 1 d., gaus ją už 10 dol. Užsisakyti galima, rašant tokiu adresu: L.K. Mokslo Akademija, Piazza della Pilotta 4, 00187 ROMA, Italy

75 M. KAI MIRĖ PR. VAIČAITIS

Šiemet, rugs. 21 d., sueina 75 m., kai mirė poetas Pranas Vaičaitis, o šių metų pradžioje — vasario 10 d. suėjo 100 m. nuo jo gimimo. Nors mirė labai jaunas, bet yra sukūręs svarbių patriotinių eilėraščių, kaip: Yra šalis, Būki mūs krašte, Nemunas, Mūs girios šiandien jau negaudžia. Jo kūryboje atsispindi idealistinis romantizmas. Yra išvertęs A. Puškino "Sykštųjį riterį". Tačiau jo poezijos viršūnėmis yra anos christomatinėmis virtusios elegijos: **"Jau pajėgos mažinas, vystu kaip lapas", "Norėjau aš deimanto grūdus pagriebti" ir "Gyvenimo mano saulutė jau leidžia / Kas kartą šešėlius ilgyn ir ilgyn".**

RUOŠIA ISTORINIUS VEIKALUS

Istorikas kun. dr. V. Gidžiūnas, OFM baigia ruošti plačią, dokumentuotą Lietuvos pranciškonų istoriją, o taip pat ruošia spaudai Lietuvos Bažnyčios istoriją. Dalį jo laiko atima redagavimas žurnalo "Šv. Pranciškaus varpelis". Gyvena Brooklyne, N.Y., pranciškonų vienuolyne prie Lietuvių kultūros židinio.

KINO EKRANAS PROJEKTUOJAMAS IŠ VANDENS

Japonijos inžinieriai siūlo įprastą kino ekraną pakeisti iš plonyčių vandens čiurkšlių. Jų sukurtame įrenginyje vanduo krinta iš trijų vamzdžių, kuriuose išgręžta daugybė skylučių, ir susirenka į platų lovį, paskui siurbliais vėl pumpuojamas į viršų. Tokį neįprastą ekraną galima pakabinti ir nuimti per kelias sekundes. Projekcijos aparatas statomas už ekrano. Vaizdas ant vandens ekrano labai ryškus.

jm.

WAGNER and SONS
TYPEWRITERS,
ADDING MACHINS
AND CHECKWRITERS
Nuomoja Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas jums patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
Phone — 581111

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami iš įvairių firmų foto aparatus be jų reikmenis Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas Atidaryta pirmad ir ketvirtad vakarais iki 9 val
3314 West 63rd Street
Tel. PRospect 6-6998
Chicago, Illinois 60629

THE BALTIC NATIONS
Prof. dr. BRONIO J. KASLO naujas anglų kalboje veikalas, kurį sudaro trys dalys. Pirmoji pateikia Baltijos Valstybių istoriją bei politinę struktūrą, antroji — saugumo siekius sritinėje integracijoje, trečioji — II D. karo įtakos analizę tautiniu ir tarptautiniu požiūriu. Veikalas gražiai išleistas ir tinka bet kokia proga amerikiečiams įteikti kaip dovaną. Kaina **$12.00.** 320 pusl. Užsakyti paštu.
DRAUGAS, 4545 West 63rd Street Chicago, Ill. 60629
Illinois gyventojai prideda 60c mokesčių ir persiuntimo išlaidas.

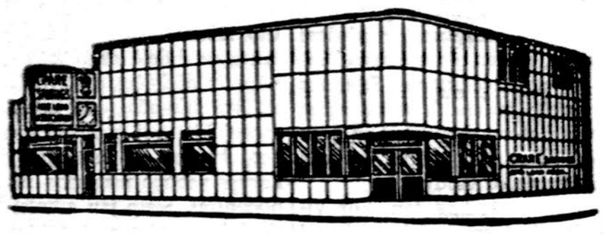

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING PLACE
VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. v ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. ryto iki 5 v. vak ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta
7¾ % Mokamas už 6 m. certifikatus. Minimum $1.000
6½ % Mokama už 1 m. certifikatus. Minimum $1,000
5¼ % mokamas už Investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas 3 mėnesiai

LIETUVIS DAŽYTOJAS
4612 S. Paulina St.
(Town of Lake)
Dažo namus iš lauko ir iš vidaus.
Darbas garantuotas.
Nuo 5 iki 8 val. vak.
skambinti YA 7-9107
STASYS ŠAKINIS

1976 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
DAR YRA VIETŲ SEKANČIOSE EKSKURSIJOSE:

RUGPJŪČIO 23 iki RUGSĖJO 7 D.	(2 savaitės)	Maskva, Vilnius, Ryga	$1051.00
SPALIO 18 iki SPALIO 26 D.	(1 savaitė)	Maskva, Vilnius	$769.00
LAPKRIČIO 1 iki LAPKRIČIO 9 D.	(1 savaitė)	Maskva, Vilnius	$677.00
GRUODŽIO 7 iki GRUODŽIO 15 D.	(1 savaitė)	Maskva, Vilnius	$677.00
GRUODŽIO 20 iki SAUSIO 4 D.	(2 savaitės)	Maskva, Vilnius, Ryga	$876.00

KAINOS PADUOTOS NUO NEW YORKO ARBA BOSTONO — NUO CHICAGOS REIKIA DAR PRIDĖTI $119.00

VISAS GRUPES LYDĖS PATYRĘ VADOVAI. VISOS GRUPĖS BUS 1 DIENĄ VEŽAMOS Į KAUNĄ, TAIP PAT IR Į TRAKUS ½ DIENOS.
1977 METŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ PRASIDĖS GEGUŽĖS MĖNESĮ. PRAŠOME REGISTRUOTIS IŠ ANKSTO.

EKSKURSIJOS Į KITUS KRAŠTUS

LAPKRIČIO 20 D.	(7 dienos)	Į BAHAMAS/NASSAU	$352.00
GRUODŽIO 4 D.	(7 dienos)	Į MEKSIKĄ	$300.00
LAPKRIČIO 13 D.	(7 dienos)	Į HAWAJUS	$433.00
VASARIO MĖNESĮ	(7 dienos)	Į HAWAJUS)	
BALANDŽIO MĖNESĮ	(7 dienos)	Į HAWAJUS)	Kainos bus paskelbtos vėliau.
BALANDŽIO MĖNESĮ	(14 dienų)	Į ISPANIJĄ)	

VISOSE EKSKURSIJOSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS.
SKUBĖKITE REGISTRUOTIS!
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787
Air fares subject to changes and/or government approval.
Taip pat darome iškvietimus giminių pasisvečiavimui Amerikoje.

JEI JŪS NORITE SIŲSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)
VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019
TEL. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Allentown, Pa — 128 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos. Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	246-2348
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	874-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Miami Beach, Fla 33139 — 1201 17 St.	305-673-8220
Philadelphia 23, Pa — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix, Ariz. 85027 — 22047 Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md., 622 Ellsworth Dr.	301-589-4464
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9748
Woodhaven, Queens, N. Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250
Utica N. Y. — 963 Bleecher Street	732-7476

SPYGLIAI IR DYGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIONAS

SUSIRINKIMŲ BELAUKIANT

Šiaip ar taip, iš visokių pakraščių suvažiavę atgal į miestus, pradėsime veikti ir veikėjauti, versti ir statyti valdžias, kelsime kito ir savo kandidatūras, ak, ką čia kalbėti, veiksime kad net dulkės. Žinom, taip ir reikia, svarbiausia be valdybų negalėtume surengti balių su gausiom dovanom ir pasižmonėjimais. Suprantama, kad be visa tų parengimų žmogus savo porčiuje nusisėdėtum ir pinigai suplėktų, padėti po matracu, jeigu jų nepravėdintum šaunaus parengimo bufete. Visa tai labai svarbu, bet svarbiausia, kad į visas valdžias tai veiklai sukelti reikia išsirinkti valdybas.

Suprantama, kad ten, kur visi kaip ožiai spiriasi ir niekas į valdybą nesutinka eiti, yra beveik nuobodu, tiesiog slegiantis įspūdis, nes viskas vyksta maldavimų nuotaikoj, maždaug kaip bažnyčioj, prašant Viešpatį, kad tau padėtų, kad tave gelbėtų ir viską už tave padarytų, kai tu sau patogiai snūduriuoji. Bet daug įdomiau ten, kur reikia kovoti už valdžią. O kai tokių dalykų pasitaiko, tai tiesiog saldu žiūrėti, entuziazmas liejasi, kaip šampanas, per visus kraštus. Vertimas ir kova yra daug pozityvesni dalykai, negu ten kokia meilė ir pakanta. Pastarieji dalykai yra nuobodynė, žmogus gali iš nuobodulio mirti arba pasigerti. Tai, anot mūsų gerbiamo dr. Adomavičiaus, kenkia žmoniško pilnėjimo jausmams.

Vienas Chicagos lietuvių dienraštis paskelbė vedamajame, kad lietuviai savo susirinkimuose turi imti pavyzdį iš amerikiečių, konkrečiai iš respublikonų konvencijos, kurioj vyko linksmos varžybos tarp Ronaldo Reagano ir prez. Fordo. Niekas negali užginčyti, ten buvo labai įdomu. Reagano šalininkai atsinešė dūdeles ir trūbavo, kad net ausys linko. Buvo nuostabu, kai tūkstantis delegatų grįžo į nekaltą vaikystę ir triūbavo dūdelėm, džiaugsmą ir išmintį išreikšdami. "Chicago Daily News", o ir kitų laikraščių kolumnistas Mike Royoko tuo labai pasipiktino, dienraščio kolumnoj rašydamas, kad niekai buvo tas triūbavimas visam pasauliui televizijoj stebint, kad tai buvo biaurus, kaip skausmingu vidurių užkietėjimu sergančių karvių baubimas. Ką tu pasakysi, koks nemuzikalus kolumnistas. Nepaisant, kad Royko, šiaip žmogus normalus, ir alaus išgeria ir Marquette Parko lietuvius nuo negrų gina, bet su tuo, muziką paniekinančiu teigimu negalima sutikti. Mes jau geriau sutinkame ne su jo kolumna, bet su anuo dienraščio vedamuoju, teigiančiu, kad reikia imti iš amerikiečių pavyzdį. Taigi mums reikia į susirinkimus pradėti neštis dūdeles. Royko rašo, kad sen. Javitts taip dažnai buvo dūdelėmis pertrauktas, kad beveik negalėjo nieko pasakyti, bet, mūsų nuomone, ir gerai, kam jam kalbėti, jei gali pasiklausyti muzikos.

Svarbiausia, kad iš to galime pasimokyti ir dūdeles, sekdami respublikonus, pradėti neštį į savo susirinkimus arba net į veiksnių konferencijas. Ateina kokia šimtinė su dūdelėmis, na, mes patriotai galim ir su Pakšto regeliais ateiti, ir kai vienas kalba, triūbijam, tai gražu ir patriotiška. Kai vienas kalba, kiti gali triūbuoti, žavu ir prasminga. Pučia sau reorganizuotas bendruomenininkas dūdą, jam pritaria kiti,. Nereikėtų ginčams laiko gaišinti ir gražiau būtų. Juo labiau, kad mes žemdirbių tauta ir didelė dalis karves ganėm ir dūdelėm dūdavom. Tiesa, yra sakančių, kad nepriklausomoj Lietuvoj piemenų nebuvo, bet, žinoma, iš Pažangos rūmų karvės nebuvo matomos, tik Pienocentras. Šiaip jau eiliniai tautiečiai, nors neestetiška, iš tos nevalyvos karvės pieną melžė ir į miestą vežė, kad jis ten įgautų

Reikšmingieji triūbočiai

poniską pavidalą. Taigi, dūdelės mums labiau tinka negu respublikonams. Šiaip ar taip, mūsų susirinkimai, lyginant su ana respublikonų konvencija, tėra tik labai kuklūs, nes koks balius be triūbų.

Art Buchwald, kalbėdamas apie dūdeles, Chicagos "Sun Times" rašo, kad jis sutikęs Sov. Rusijos korespondentą ir paklausęs komradą, ką jis galvoja. Anas atsakė, kad Maskvoj nėra dūdelių, nėra komunistų partijos nominacijų, nes garbingoji partija viską pati gražiai sutvarko. O kai paklausė, ar ten konvencijoj galimą pasakyti "Brežnevas yra bonza", "Šalin Gromyko" arba "Komunistų partija nemoka auginti kviečių", tai komunistinis kamarodas atšovė: "Ne". Ir kai paklausė ar kompartijų suvažiavimuose pučia kas nors dūdeles, tai buvo atsakyta: "Niekas nepučia, saugumas neleidžia įsinešti jokių dūdelių". Taigi, rojuje apsieinama be dūdelių, nors šiaip jau rojaus angelai vaizduojami su triūbomis.

Grįždami į sales, pagalvokim apie naujus metodus, gerai amerikiečių išbandytus, ir tada mūsų susikapojimas (kalbininkai sako, kad ne susiskaldymas, nes skaldo tik malkas) neatrodys toks jau labai didingas. Tad visi su lumzdeliais ir dūdelėm į sales, nors dūdavimą Royoko ir vadina karvių bandos baubimu, bet juk tai muzikinis vienas kito papildymo būdas, tai tiesiog muzikos šventė, vietoj kokių, kaip hamburgeris, arba lietuviškiau, kaip bulvinių blynų, karštų ginčų. Todėl kai pradėsime vėl didžiulę veiklą, atkreipkime dėmesį į anuos pasiūlymus ir savo birbynėmis subytinkime ir respublikoniškas dūdas.

A.Š.

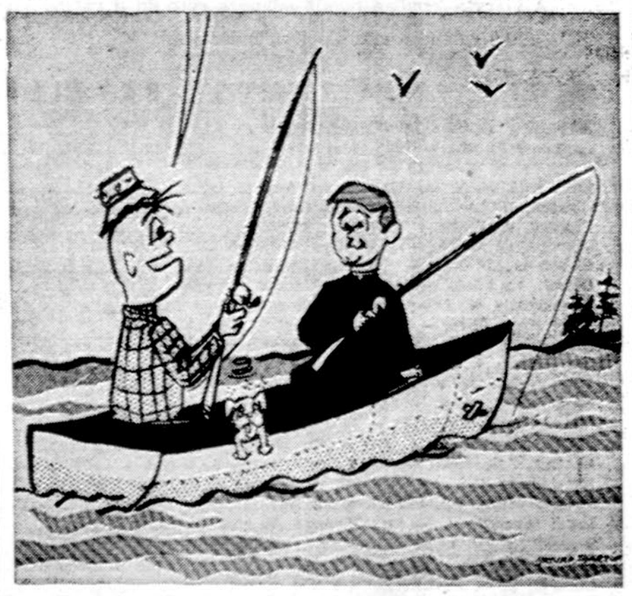

Su meškeriojimu blogai, nes žmonos barasi kam meškeriojam ir nieko nepagaunam, kai pagauni vėl barasi, kad reikia žuvį valyti.

LĖKTUVE

Pripylė pilną stiklinę konjako. Aš net nustebau. Aš niekados nesu išgėręs visą stiklinę konjako. Sėdžiu kaip krienas sodo kampe ir tyliu, žiūriu į tą konjako stiklinę. Tuo metu "Draugo" puslapyje prisiminė man čikagiečio a.a. dr. Račkaus patarimas. Savo laiku patardavo ligoniams ir savo klijentams, kad galima išgerti po gerą konjako kleboniška, o jei reikalas ir du. Ta mintis mane ir paskatino ir pradėjau girkšnoti tą taurų gėrimą. Taip išlingavau visą stiklinę per 15 minučių.

K. Karuža

MANDAGUS KALINYS

Kalėjime rašytoją bičiulį aplankė jo bendradarbis. Jam rengiantis išeiti, kalinys tarė:

—"Nuoširdžiai dėkoju už aplankymą, ir atsiprašau, kad galiu palydėti tik iki durų".

PREKYBA

— Pirksiu kitą mergaitę, tu Maryte, negera, nenori klausyti, — kalba mama trejų metų dukrelei.

— Ir aš pirksiu kitą mamą, — atsakė Marytė.

KAIP TAPTI KOMPOZITORIUMI

Jaunas kompozitorius nuėjo pas Mozartą pasiteirauti, kaip išvystyti kūrybingumą.

— Pirma imk rašyti paprastus dalykus, — kalbėjo Mozartas. — Pavyzdžiui dainas.

— Bet jūs komponavote simfonijas dar tik vaikas būdamas! — šūktelėjo jaunuolis.

— A, bet man nereikėjo ko nors klausti, kaip tapti kompozitorium, — atsiliepė Mozartas.

— Norint iškilti į patį viršų, reik būti geriausiu apačioj.

Kiauliška sloga

Pradėjau jaustis ne taip gerai, paskiau mano savijauta ėjo blogyn. Įtarimas augo, nes jutau, kad kasdien jaučiuosi nesveikesnis ir nesveikesnis. Pagaliau, buvo nustatyta diagnozė. Nežiūrint mano desperatiškos kovos su tuo kiauliška padaru, dariausi vis silpnesnis ir silpnesnis. Kankino galvos skausmai, kojos buvo silpnos ir kiek į šonus iškrypusios. O priedo prie to — susidarė nelauktas rūpestis su manosiomis akimis: negalima buvo jų išlaikyti atvirų ir tiek. Nežiūrint kiek su jomis kovoji — jos merkiasi ir tiek. Gi ausys, atrodė, tikrai beaugančios. Ir, tarytum, norėdamos priaugti viena prie kitos, spaudė mano galvą.

Po keturių dienų tokios kančios, nusprendžiau, kad su manimi yra kažkas negerai. Mano paties mediciniškas žinojimas — buvo menkas. Tiek tik apie ligas nusimaniau, kiek buvau apie jas skaitęs moteriškuose žurnaluose.

Pašaukiau gydytoją. Jam išpasakojau visą ligos istoriją.

Daktaras apžiūrėjo, paspaudė rankas, krūtinę, liepė išsižioti, tarti raidę "A", pagaliau sako:

— Jūs atrodote visiškai normalus.

Aš ir toliau dar dėstau ligos simptomus, niekaip negalėdamas su daktaro teigimu sutikti, jog esu normalus.

Pagaliau daktaras burbtelėjo į mane:

— Laimingas, kad dar gyvas esi.

Egzaminuoja toliau. Po keletos

Išgarsintosios gražuolės profilis

minučių, parašo receptą. Pagaliau, pakelia įspėjantį pirštą prie mano raudonos nosies ir taria:

— Dabar niekur neik iš namų ir nenešiok gandų, kad esi sergąs kiaulių sloga. Ir aš nesu labai tikras, gal turi slogą, gal ir neturi. Taip pat ir tu to nežinai. Šiuo metu pasidarė mada girtis kiauliška "sloga". Nekelk žmonėse panikos.

Aš dariau taip, kaip buvau daktaro įsakytas. Užsičiaupiau ir niekam apie tai nepasakojau.

Ėmiau viską, ką daktaras įsakė, pagaliau sulaukiau ir rezultatų: pasijutau dar blogiau.

Pasišaukiau kitą daktarą.

— Tik gulėk lovoj ir daugiau nieko, — buvo šio patarimas. Jeigu kas klaus, ar turi slogą, sakyk, kad neturi, tik taip sau sergi. Tai ir viskas. Gulėk lovoj ir leisk motinai gamtai padaryti savo! Ji išgydys tave nuo visokių kiaulysčių!

Tarpdury bebūdamas pasakė, jog sąskaitą prisiųsiąs paštu... Gulėjau tikėdamasis joje ilgiau pasilikti. Ir kaipgi nepasiliksi, kai net du daktarai tą patį patarė. Gulėjau tris dienas ir tris naktis ir laikiausi griežčiausio slaptumo — niekam nesisakiau turįs slogą. Šitą paslaptį galėjau puikiai išlaikyti todėl, kad mano lova buvo vienam žmogui gulėti ir joje visą laiką varčiausi vienas. Kam ir pasakosi turįs slogą?

Ketvirtą parą po kietos ir sunkios kovos su liga, kurią būtų galima pavadinti "E" ar "Y", prisikėliau tarytum iš mirties patalo. Dar po trijų dienų, pasijutau visai gerai. Paskambinau telefonu į daktaro kabinetą, norėdamas pasidžiaugti, jog motina gamta padarė savo — aš jau sveikas. Atsiliepė daktaro žmona:

— Vyras guli lovoj ir serga sloga. — pasakė daktarienė.

Neiškenčiau nedavęs daktarienei patarimo:

— Tik tegul daktaras nesikelia iš lovos, tegul nevaikšto ir nesigiria turįs slogą. Žodžiu, tegul nekelia panikos!

Pr. A.

Žmona pietaujančiam vyrui::
— Tėvai, neduok šuniui grybų iš savo lėkštės, gali būti nuodingi.

SPYGLIUOTINĖ ENCIKLOPEDIJA

Mokslo metų pradžioje skelbiame šį mažesnės apimties žodynėlį.

Archeologas — žmogus, kurio karjera glūdi griuvėsiuose.

Archeologija — kasinėjimo mokslas, norint surasti kitą civilizaciją, kad pęiktume savąją.

Gabumas yra tai, kas tave paaukština tarnyboje, kai bosas neturi dukters.

Adomas — pirmas baltasis vergas.

Vidurkis — blogiausias iš gero, geriausias iš blogo.

Iškilmingi pietūs — tai toks reikalas, kur žmogus gal spiriasi nesąs didelis kalbėtojas, paskui atsistoja ir prakalba pusantros valandos, bandydamas tai įrodyti.

Abstraktus menas yra įrodymas, kad daiktai ne tokie blogi, kaip piešiami.

Jaunystė — amžius, kada mergaitės balsas pasikiečia iš "ne" į "taip".

Išpardavimo pirkinys — kažkoks daiktas, kurio naudą nustatai po nusipirkimo.

Nuobodus žmogus — kas pats gaišta, tave gaišindamas.

Įkyrus žmogus — kas paklaustas, kelinta valanda ims pasakoti, kaip padaryti laikrodį.

Bosas — vaikinas, kurs per kavos pertrauką žiūri į laikrodį.

Šachmatai — žaidimas, kuris reikalauja kostiumo su dviem porom kelnių.

Komunizmas yra socializmas, kuris reikalingas šautuvo, kad jį priimtum.

Kosmetika — pritaikomasis menas.

Diplomatija — menas ką sakyti, kai nieko neturi pasakyti, arba nieko nesakyti, kai turi ką pasakyti.

Atsargumas — kai esi tikras, jog neklysti, bet vis dar pasiklausi savo žmonos.

Namų harmonija — muzika, kur vyras tegroja antruoju smuiku.

Gėrimas — kažkas, kas atpalaiduoja kieno varžtus ir įgalina pasirodymus.

Ekspertas — kas žino visus atsakymus, jei duodi teisingus klausimus.

Geras kaimynas — kuris triukšmauja, kai ir tu triukšmauji.

Surūgėlis — žmogus, kuris nepasitiki tais, kurie jį giria, ir nemėgsta tų, kurie jo negiria.

Vandenilio bomba — išradimas, kuris pabaigs visus išradimus.

Humoras — dūmų tinklas, kuris neduoda, kad būtume apakinti.

Negalimas dalykas yra toks dalykas, kurio niekas negali padaryti, kolei jį kas nors padaro.

(Bus daugiau)

NEKENKSMINGA KRONIKA

— Tom Miller, 18 m. Colorado universiteto studentas, pasiekė pasaulinio rekordo, jis nosimi nuriedėjo kokoso riešutą 14,110 pėdų per keturias dienas, 23 val ir 23 minutes.

— Britanijoje laikoma apie 600 asilų, kurie naudojami lenktynėse. Ruošiamos tokios lenktynės daugiausia vasarvietėse ar ir šiaip įvairių renginių progomis. Tam tikslui naudojami ne jaunesni kaip 4 m. amžiaus asilai, o kadangi jie gyvena iki 45 m., tai prisilaksto pakankamai.

BALYS PAVABALYS

LIETUVIS PAKLYDĖLIS, BET ETNIKAS DIDELIS

Buvau, brolau, nei šis, nei tas.
Turėjau pažiūras keistas:
Keistai į Lietuvą žiūrėjau,
Būt žemaičių nebenorėjau.

Dabar štai etnikas esu
(Nors linkęs būt anglosaksu).
Pati valdžia dabar jau gali
Net ir žemaičiui duot medalį.

Nors Lietuvos gal nevaduos,
Bet pinigų tai, sako, duos.
Apdovanos, brolau, kiekvieną.
Tur būt, ir man duos centą vieną.

Tokia jau etniko širdis,
Kad ne bet kas ją sutirpdys,
Nors kiša kipšas ją į puodą
Ir iš baltos padaro juodą.

Aš etniškiausias iš visų!
Tik vis to žodžio man baisu:
Jį tariant, lūžta man liežuvis
Dėl to, brolau, kad aš lietuvis . . .

DOSNUMAS

Tirinos Dionizas II, Sirakūzų valdovas, mėgo pabendrauti su filosofu Platonu ir vis siūlydavo jam vertingų dovonų. Bet Platonas jų nepriimdavo. Dionizo patarėjas Aristas taip apibūdino savo valdovą:

— Esą, Dionizo dosnumas nepaprastas. Jis mažai duoda tiems, kurie trokšta jo dovanų, o Platonui siūlo, nes žino, kad nepriims.

TIESUMAS POLITIKOJE

Į kongresmaną, savo prakalboje daug žadantį, buvo paleistas akmuo, kuris, ūmai spėjus kalbėtojui pasilenkti, pralėkė viršum jo galvos.

— Matote, — tarė kongresmanas, sveikinamas draugų, kad išvengė nelaimės, — jeigu aš būčiau buvęs tiesus politikas, tai būčiau jau užmuštas.

NESAUGIAUSIA KELIONĖ

Žmogus prancūzė draudimo agentui, jog norįs apdrausti savo gyvybę.

— Ar vairuojate automobilį? — paklausė agentas.

— Ne, — atsakė žmogus.

— Ar dažnai važinėjate autobusais ar taksiais?

— Ne.

— Ar daug skraidote lėktuvais?

— Ne.

— Na, labai gaila, — pareiškė agentas, — mes pėsčiųjų nedraudžiame.

TINGINIAI

— Kodėl neši tik vieną dėžę, kai kiti neša po tris. — klausia prižiūrėtojas darbininko.

— O todėl, kad jie tinginiai, nes tingi eiti tris kartus.

DOVANA

— Štai aš tau nupinsiu ir dovanosiu voratinklį, kuriame palaimingai galėsi supuotis, mylimoji, — tarė voras, bučiuodamas musę.

— Jeigu nori, kad žmona paisytų tavo pastabų, nukreipk jas į kitą moterį.

— Nekišk kitam kojos, jeigu tavo koja silpnesnė.

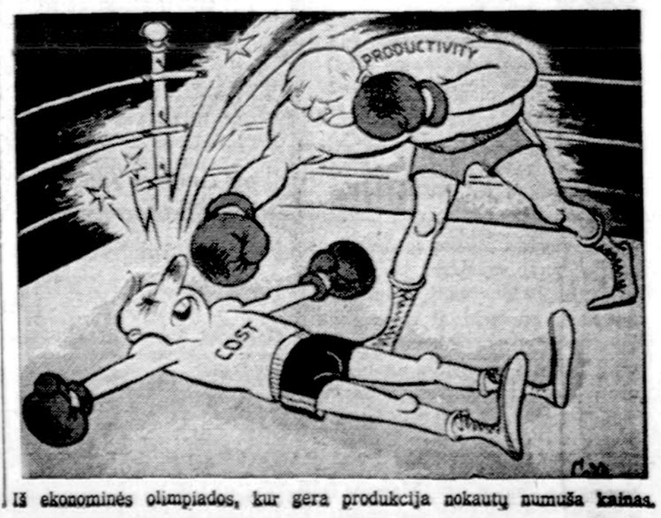

Iš ekonominės olimpiados, kur gera produkcija nokautų numuša kainas.